This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

MENTEM ALIT ET EXCOLIT

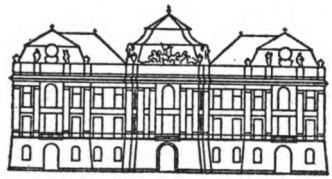

K.K. HOFBIBLIOTHEK
ÖSTERR. NATIONALBIBLIOTHEK

78.Y.46

Nicht ausheben!
Umsignieren auf
MF 3232

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

MATHIAS GRABANTZIAS DIAK

VU

TROJEM DOGODU

IZPELYAN

PO

TITUSSU BREZOVATSKY

PREVENDARU SZV. IVANA,

Y

IGRAN VU KRALYEVZKOM KONVIKTU

VU ZAGREBU DANA 12. SZECHNA

LETTO 1804.

Vu Zagrchù,

PRITIZK. PRI JOSEFU KAROLU KOTCHE.

Digitized by Google

ZAVJETEK.

Dobri Navuki jeszu Temely tak oszebnoga, kak
obchinzkoga Dobra, ar
Po oveh chlovek tak szebe, kak blisnyega ra
vnati, y od zla na dobro vuputiti zna.

DOGODOV IZPELYITELI.

MATHIAS, *kakti Diak*, . . } **Grabantzias**
. . . . . *kakti Tergovecz*, }
SZMOLKO, *Shostar.*
VUKSZAN, *Kerznar.*
JUGOVICH, *Plemeniti Pravdoznanecz.*
VESZELKOVICH, *Pazitel na szegurnozt ob*
chinzku.
KOPRINOVICH, *Priszesni Pazitel na pute*
PISZAROVICH, *Varaski Piszar.*
LAZO, } *Szmolkovi Detichi.*
GAJO, }
PERVI, I. } *Dva Musi.*
DRUGI, II. }
HANZL, *Ostariaski Szluga.*

Dogod zpelyavasze vu Zagrebu.

KAISERLICHE KOENIGLICHE HOFBIBLIOTHEK WIEN
Digitized by Google

PREDGOVOR

K-dobrovolynomu Chtavczu.

Dogoda Igru izpelyanu ovak, kak ovde je,
Tebi za krajſſi chaſz alduvati hotel jeſzem,
Dobrovolyni Chtavecz!
Budeſs videl Diaka,
Kojemu Ztari Ime Grabantziaſſa prideli jeſzu;
Chul budeſs od nyega,
Kulika je haſzen napredka vu dobreh Navukeh,
Koji tak oſzobno,
Kak obchinzko dobro poradyaju.
Kajti pak ovakve Igre negda pri Gerkih,
Potlam pri Rimlanih,
Iz takovoga czila zmiſslene, y igrane jeſzu,
Da y krepoztih czenu,
Y ſaling odurnozt pred ochi poztaviju,
Y po tom Dike ſelyu,
Koja jedina dobro derſanye kinchi,
Vu naſz povekſſaju,
Zato, kak odurne, y buduche ſzreche poruſslive,
Nekoje ſalinge jeſzu vu vezdaſſnyeh,
Najbolye pak mladeh ſzveta Lyudih,
Moj Diak vech vu peldah, kak vu navukeh kaſe.
Ako morebiti oſtreſſi bude, kakbi vnogi ſelyel,
Proſzim da nezameriſs,

Ar ztoprav je iz Shkol iziſſel,
Kade iztinu govoriti, y chiniti jeſze navchil.
Zato, uffamſze,
Da z-iztinum ſzvojum tebe nezbantuje,
Arſzem vuputchen, da je tebi dobro znano,
Da niti krepozti pohvaliti,
Niti fallinge popraviti prez iztine ni moguche.
K-Iztini ſzvoji priloſil je moj Diak
Y takva tulikajſſe,
Koja razveſzeliti, y na ſzmeh genuti,
(Z-navukom,) mogla budeju.
Arſze je terſzil naſzleduvati one rechi,
Koje negda jeden Peſzmoznanecz je zgovoril,
Najmre:
Vſzu Duſnozt je zpunil,
Koj je haſznovito z-vugodnem,
Y ſzmehſſnem zmeſſal.
Ovu anda Igru,
Y Iztinu za dobro primi D. Chtaveez.
Ako hvalu kakvu od tebe zaſzluſil jeſzem:
Ovu tebi pripiſzati duſen budem,
Koj ezenu ſzvoju Iztini zkratil niſzi;
Ako nikakvu: mene bi moral kriviti,
Ako vſzem po volyi vchiniti bi mogel,
Pak nebi hotel.
Zdrav oztani.

DO-

Digitized by Google

DOGODI.

ZPELANYE I.

Szmolko, Vukszan.

Vukszan. Dobro jutro dragi Szuszed.

Szmolko. Ah kak szrechen je on, komu more dobro biti, ali meni je vszako jutro suhko, y vszaki vecher chemeren.

Vuksz. Kak to moj Szuszed?

Szmol. Ah! kak ne; kaj joschè nizte chuli, daszeje moja Sena pred dvemi dnevi na vertu na hrusku obeszila?

Vuksz. Thoszumi pervi glaszi; arszem do deneszpod Okichem na szenymu bil, y kakszem doszel, odpravilszemsze k-vam, da vasz vidim, y z-vamisze zpomenem. —

Szmol. Ah iztina je, iztina, y ova iztina mene joschè v-grob zpravi.

Vuksz. Zakaj? — mort zato, dazte Vdovecz? — o! kakvam je oszvenulo, daztesze hisnoga nemira oszlobodili, zakajsze anda budete saloztili?

Szmol. Joschè deneszszem nakanil salozten biti, y zutra chizto zabiti.

Digitized by Google

Vukſz. Tak je najbolye; ar treh dnevov ſalozt, je za vſzakoga poſtenoga thovaruſſa dozta.

Szmol. Takſzem y ja miſzlil.

Vukſz. Proſzimvaſz moj ſzuſzed, budite tak dobri, y dajtemi jednu barem ſzvers od onoga dreva.

Szmol. Ah! ſzlobodno czelo drevo, z-korenaſzi zkopajte, y zeſgite.

Vukſ. Bog zachuvaj takve krepozti drevo ſgati; bi ſzmertna grehota bila. Jaſzi ſzamo shibiczu vzemem, y vu mojem vertu v-czepim, mort da y ja tak ſzrechen budem, da koje jutro takvu hrusku na nyem najdem.

Szmol. Ah! tuſni ja, nakajſzem ja doſſel!

Vukſz. Iz zla na dobro, --- imate hiſu; tirate meſtriu; derſite detiche: vſzaki dan, ako nebu czurelo, bude vendar guzto vu moſſnyu kapalo; nebudeſze po kuteh kava pila; nebuduſze ſzvilne oprave derle, nego ſporno, y zadovolyno budeſze jelo; marlivo delalo; vu hiſi mirovno ſivelo; y ovak ſzrechni poztanete. --- O! daſzem ja znal, kakveje krepozti vaſla hruſska, jabiſzi vre pred deſzetemi letti jednu ſzvers vu mojem vertu bil vczepil, mort dabi vre vezda jednakoga ſzada doprinezti mogla. (*Mathias zvana kuchi.*)

Szmolko. Gdoſzi Bosji?

ZPE.

Digitized by Google

ZPELANYE II.

Mathias, y pervi.

Mathias. Dober dan poſtuvani Meſtri.

Szmol. Dober dan moj Gozpone; prez zamere, gdozte vi?

Math. Jaſzem Diak, koj skole moje zverſſil jeſzem, vezda idem po ſzvetu, daſze negdi navchim, kaj joſche neznam, negdi pak, kaj znam, pokaſem.

Vukſz. (Dobro nam je doſſel, budemo imali z-nyim kratek chaſz; ar dabi kaj znal, bi bolye opravlyen hodil) drago nam je, daſze na takvoga namerili jeſzmo, od kogaſze kaj za haſzen, y napredek navchiti moremo.

Math. Vſze po malo; vſze pomalo; kuliko je moguche.

Szmol. Z-tem bolye; --- ako vi nam znamenye vaſſega znanya tak ochivezto pokaſete, da od vaſz ſzuditi morali budemo, da vi po skolah nizte za nikaj hlache derli, ja vam jedne nove skornye dam zeſſiti; ar onakvem ſelim vſzigdar pomochi, kojiſze terſziju z-navukom nadomeztiti ono, kaj nyim po priproztochi Roda, y jalu ſzreche je pomenkalo.

Vukſz. Y ja vam jeden menten podztayim, y kuchmu kapu prikaſem.

Digitized by Google

Math. Hvala velika. — Morebitiſze pak pripeti, da ja komu kaj nepovolnoga bi vchinil, ali povedal; ar navuka mojega haſzen neztoji ſzamo vu tom, da meni ſzamo pomorem, nego takajſſe da drugomu kaj haſznovitoga povem, ali vchinim. Ar navuki naſſi tam vſzigdár czilyati moraju, da po nyih ne ſzamo zkerbimoſze za naſſe dobro, nego da y bliſnyega ali od zla odvernuti, ali na dobro vuputiti tak z-rechmi, kak z-prikladnemi nachini terſzimoſze. — Onda ztoprav Domovina chuti haſzen Navukov oneh, koje z-tulikum zkerbjum terſziſze Detczi ſzvoji po Navuchiteleh napervo poztavlati. Y zato, ako ja morebiti kade vam ſzuprotivnoga kaj bi vchinil, ali povedal, nezamerite, ar iztinu povedati, y na dobro bliſnyega v-putiti dúſen jeſzem.

Vukſz. To nikaj ni, prav je; y pravo imate, ar iztina je jedna velika krepozt.

Math. Z-tem vekſſa, z-kemſze odperteje, y ſzegurneje poveda.

Szmolko. Gozpone, vi z-vaſſum Iztinum vezdaſſne vreme dalko nezajdete, ar vam je vezda takov ſzvet, da vam vu iztini nikaj nepoztavla; y onoga, koj iztinu govori, zvekſſinum beſiju, y odurjavaju. — Joſs, joſs pri pomenſſeh ima gde obeda, gde vecheru;

Digitized by Google

cheru; ali pri povekſſeh, y onih koj z-drugemi kaj zapovedati imaju, nitiju pod krov nepuztiju, y akoſze kak k-nyim zavleche, verujte meni, takju zmerczvariju, da nijednoga czajnka czeloga zmed nyih neodneſze. --- Kajſze naſz nekojeh ztarinzkeh Horvatov dotiche, miju joſche preſtimavamo, ali nazkorom bude nam, y Iztini konecz.

Mathias. Toje ſaloztno; --- komu anda bude veruvati, ako ne Iztini?

Szmol. O Gozpone, vezda ki vam ſzladko govori; maztno pripoveda; vſze hvali, kajſze komu dopada; kudi, kaj ni po volyi; kojſze tam oberne, kam veter puhne; koj z-vuki tuli, z-czuczki laje, z-medvedi pleſſe; on vam je chlovek ovoga ſzveta, pravichen, Iztinzki, y vſzigde prijet.

Mathias. Jaj meni, taklije dalko vre odiſsla Iztina.

Szmolko. Vere tak dalko; dapache joſs dalye, kakbi miſzlili. --- Ar poklam je Mathias Kraly vumerl, onda je y Iztina vu Vugerzki zemlyi zakopana; Zatem je chez deſzet leth y vu Horvatzki zemlyi ſzuhi Beteg dobila, y tak dugo ginula, y pogibala, doklam chez Jedno petnajzt leth je zevſzema preminula. --- Nekoji ſzudiju, da nije zevſzema preminula, nego da je ſzamo zazpala;

Digitized by Google

la; ali drugi govoriju, daſzuſze Pravde znanczi na nyu negdi namerili, pakſzuji ochi zkopali, da nebi videla kaj je pravo, kaj krivo; — poklamſzu anda ovu oſzlepili, zgrabiliſzu nyeinu ſzeztru Praviczu, terſzu nyoj ochi zavezali, da y ona iztinu nebu videla, y zato vam vezda vſze naopak ide, da zato ni moguche znati kaj je pravo, y kaj je krivo.

Vukſzan. Gozpon Diak, mort zte y vi zmed oneh mudriaſſev, koji znadu ochi zkapati?

Mathias. Moj Priatel, ako jeden, dva, ali viſſe je hman lyudih, zato ni taki iztina, daſzu vſzi hman; kakti ako Szmolkova Sena pred tremi dnevi je obnorela, terſze na vertu na hrusku obeſzila, nemoremo techi daſze y vaſſa ſena na hrusku obeſzila bude.

Vukſzan. (Zakajſzem pak nakanil vu mojem vertu tu iztu hrušku v-czepiti?)

Szmolko oſzupneſze y k-Vukſzanu reche (Szuſzed! ov chlovek mora vraga imati, ar zvan moje druſine, ioſche nigdar nigdo nezna za ſzmert moje Sene) — odkud vi to znate moj Gozpon Diak?

Mathias. Ja iz zvezd, y tachunov mojeh vſza zeznati morem.

Vukſzan. Jeli ſzamo presheztna, ali morebiti y buducha?

Digitized by Google

Mathias. Obodvoje vſze po malo.

Vukſzan. (Hochemoge zpitavati od prehteznih; ako ona zgodi, veruvati budemo mogli, da y huducha zna) — moj Gozpon Diak, jelibi vi meni kaj znali od mojeh prehteznih dnevov povedati?

Mathias, pogledava y-Nebo, broji na perzte, y reche: Vizte ſzin jednoga Opanchara; vu mladozti jezte jako duge perzte imali, y zbog toga vnogiput shibrani bili, y komaj jeden put zpod Galgih vuſli. — Poſzlezte poztali Kerznar, y z-vſzakojachkemi nachini zpravili lep Imetek, y ſzilu novacz, ali zkoro vſzaki tretji krajczar krivichno; — vezdavaſz Lyudi preſtimavaju, kajti zte bogati, y gde je ſzila, znate Poglavarom z-nekuliko Sutaki jezike zavezati, da vam chez perzte glediju; — vi pak nemarate bliſnyega oguliti, ſzamo da vſzaki dan koju Skudu, ali Sutaka vu zelni komori pod podſzek zakopati morete.

Vukſzan. (Jelimu ſzam peklenzki duh zato vſze povedal.)

Mathias. Jeli iztina?

Vukſzan. Tak, tak, ne ehizto.

Szmolko. Szuſzed, niga tia vu Szamoboru Malara, koji bi vaſz lepſſe zgodil.

Vukſzan. Vnogo laſe, vnogo.

Szmol-

Digitized by Google

Szmolko. Nikaj, ali chizto malo. — (Jaga nechu chizto nikaj od mene zpitavati, ar dabime nachel, bimi lafzi na viflak rafzli.) — Pokehdob znate, dafze je moja fena obefzila, bili kaj od nye znali povedati?

Mathias. Od mertveh ali dobro, ali chizto nikaj — Ali ztem bolye od fiveh. — Kakti poztavemo dazte vi vu mladozti - - -

Szmolko. Dober, y drèchen bil.

Mathias. Vu Farni Czirkvi - - -

Szmolko. Verno Boga molil, y Prodechtva poszluhfsal.

Mathias. Jednu punu ladichku penez - - -

Szmolko. Vzel, y Plebanufsu odnefzel.

Mathias. Vkrali, odnefzli, y razbili.

Szmolko, doklam Mathias ova govori, kafzla jako, y fzrakujefze, dabiga zagluhfsil.

Mathias. Dazte na Klanczu na fzenymu jednomu kofaru Banco czedulu od 100. furinti - -

Szmolko. Z-drobnemi penezi zmenil.

Mathias. Drugomu pak Torbiczu z-penezi - - - -

Szmolko. K-meni v-fzrambu vzel.

Mathias. Odrezali, y odnefzli.

Szmolko. Jefzumu je, hunczvuti Tati jednu kofu odrezali, y odnefzli, jafzem onda tam bil. — Vezda je pak dozta vaffega znanya,

Digitized by Google

nya, arſzmo dobro od vaſz vputcheni.

Vukſzan. Vera, dozta dobro, arſze vezda tak dobro poznamo, ja y Szmolko ſzuſzed, kak dabi pravi Bratti bili.

Szmolko. Nebili mi vezda jedno malo zagriznuli, ar je vre ztaro jutro, y doba k-ruchku.

Mathias. Ja nebi maral, arſzem od ſznochka nateſche.

Szmolko. Taki budem ſzluſil; jedno malo razpuznenecza ſzira; y k-nyemu cheſſnyaka, k-tomu dobroga ztaroga vina, k-ovomu vſzemu zá zachimbu par priatelzkeh rechih, chini prav technoga ruchka, medtemtoga doklam dojdem poſzedeteſzi.

ZPELANYE III.

Vukſzan y Mathias.

Vukſzan. Szedimo anda, dok Szmolko dojde. — Gozpon Diak, vi morate znati vech kak hruske pechi.

Mathias. Zakaj moj Priatel?

Vukſzan. Zato, kajti znate tak chizto do drosdyih chloveka z-hamati.

Mathias. To vſze chini Mudroznanye, kojeſze z-velikem trudom iz knigh, y vu Skolah zadobiva.

Vuk-

Digitized by Google

Vukſzan. To je drugo; --- takzte vi drugach chinili, kak vezda chinè vnogi Diaki, koji ako Chiſme y Opravu vu Skole iduch dereju, vreſze gizdaju, kak dabi czelu Horvatzku Kroniku bili pozobali.

Mathias. To ni dobro; --- to chini, da ovakvi zlato vreme mladozti ſzvoje za nikaj potroſſiju, y drugu haſzen iz Skol nezneſzeju, kak vnogo kricha, malo vune.

Vukſzan. Pak Gozpone, k tomuſzu oholni, y nepokorni Zapovedjam, y Navuchitelom.

Mathias. Kajſze od ovakoveh Domovina ima nadiati; --- ar koj vu mladozti niſze navchil pokoren biti, kak bude vu ztarozti znal druge ravnati?

Vukſzan. Doklamſzem ja Detich bil, chulſzem vnogi put na diachkom piaczu takvoga kricha, daje veſz Varaſs germel; pervi put ſzem ſtimal, daſze ſzvade, y vezda vezdaſzi v-kechke pojdeju; pakſzuſze vendar lepo mirno bliſe pol dneva vſzaki k ſzebi raziſsli.

Mathias. Prez dvojmbe jeſzuſze onda diſputuvali.

Vukſzan. Tak, tak, morebiti, daſzuſze doſpituvali, arſzu krichali kakti Vrabczi vjeſzeni po germju. Ali vezda? --- vezdaſze doſpi-

Digitized by Google

doſpituju po Harmiczi, po Viliczi, med Grabami, y gdo zna kud vſze, y to bliſe pol nochi.

ZPELANYE IV.

Szmolko, y pervi.

Szmolko. Ovo je naſs Ruchek. Proſzim Gozpon Diak, vchinitesze kakti doma. Szuſzed dajte, pomozite. — Pravo, kak vam je Ime?

Mathias. Mathias.

Szmolko. Anda Gozpon Mathias. O Mathias je bil negda veliki Kraly Vugerzki. Vitez, y jako pravichen. — Szuſzed, nebili nam pomogli jedno malo troſſiti.

Vukſzan. Hvala velika, nemam ztanovito chaſza; pakſzem y tak vre doma ruchkal, ſzlivovu juhu z-medom, y z-mlekom.

Mathias. Tho je drugach Kava, aliju vi nechete z-pravem imenom kerztiti.

Vukſzan. Gozpone; kava je kava, ali ovo, kajſzu vezda pocheli nekoji piti, je baſs niſs.

Mathias. Kak to?

Vukſzan. Poklam je kava podraſela, zmiſzliliſzu nekoji premoguchni zkupczi vſzakojachki nachin kave, jedni opecheju Chichka,

Digitized by Google

ka, drugi Koztanya, tretji nekakve zemelzke Mandale, ovi Krumpira, oni Merlina, nekoji S'ira, toſzi zkuhaju kakti Kavu, y vputiju ſzami ſzebe, y ſzvoju moſſnyu da je kava; ter to natuliko, daſzu pripravni priſzegati, da je takva kaluſa tak dobra, ſmahna, y jaka, kakti kava. Ali moja Sena, y druge Purgaricze jeſzu zpametneſſe, y nedaduſze vu to nikak vputiti, nego kupuju pravu Kavu, makar po czekinu funt; ſzamoſzu pak vu tom zkupe, da ſzamo 10. zern na jednu shaliczu bróiju, ar nemaraju akoje kakti ſzlivna Juha, ſzamo da je juha od prave Kave.

Szmolko. Toſzu ſenzki, y dechinzki oblizeki; po takveh cherneh kalabuſah je Horvatzka zemlya na nikaj doſsla; nikaj jakozti, nikaj modzga, nikaj gyegyernozti ni vu takveh obuzlivczev; drugach je to negda bilo, kada pri jednom Knezu Vragovichu czelo letto ni vech potroſſeno, hak jeden fertaly Kave, y pol fertalya Czúkora; ali zato pak je Perpra, Meda, y ztaroga Vina prez mere, y vage potroſſeno. Pakſzu bili onda lyudi chili, friſski, zdravi, y jaki kakti oroſzlani, ali vezda poklam vſzako jutro na pozteli kavu ſzercheju, imaju ſzlabe ſeludcze, koji poztne jeztvine nemoreju kuhati;

dobi-

dobivaju glavne boli; omilyavicze; zlate file; y gledijy van kakti fzmerti. Prav je to: o! dabi joſche jeden funt Kave po 20. fl. bil, morebiti biſze povernuli na nedgaſſni nachin ſivlenya Predyev naſſeh: y po tom mort na nyihovu jakozt tela, y ſzerdcza. -- Nute, vzemite Szuſzed.

Vukſzan. Hvalim lepo, moramſze domom paſchiti, da kuliko prikrojim Detichem, dami manguvali nebudu. -- Z-bogom, dober appetit.

Szmolko. Hvala. -- Nezamerete.

ZPELANYE V.

Szmolko y Mathias.

Szmolko. Gozpon Mathias, vzemite viſſe, pak jechte.

Mathias. Ovo je vere dober ſzir, y techen.

Szmolko. Verujem to; ovakvogami vſzaki drugi dan jedna Baba iz Laſchine noſzi; -- dajtedaga zalete z-ovum Ztarinum.

Mathias (pije) Y ovo je zaizto dobro Vino.

Szmolko. Ovakov je moj ruchek vſzaki dan; -- nekaj malo tverdoga, da feludecz ima kaj kuhati, y da bolye kuha, pridam jeden meczel ovakvoga Zafriga, pakſze nigdar netuſim na teſine, glavne boli, zlate file, ali na griz, y kerch feludcza.

Digitized by Google

Mathias. Toje vera iztina, ar z-kem bolye mi naſſega ſeludcza prokſtimo, z-tem bolye nyega ſzlabemo, y on naſz bolye bantuje. —

Szmolko. Kaj ſtimate, kuliko ja leth imam?

Nathias. Okolu 50.

Szmolko. Ohò! vre imam 65. pak vendar joſche niſzem nigdar beteſen bil, zvan onda, kadſzume Diaki ztukli pri ſzvetom Xaveriuſſu.

Mathias. Zakajſzu vaſz tak jako ztukli?

Szmolko. Gozpone! takſzume ztukli, daſzem ſtimal, da nijedna kozt vu meni ni czela oztala, y to baſs za niſs: Ja iduch iz Biztricze, na ſzam Ivanzki navecher, jeſzemſze pri ſzvetom Shimunu jedno malo napil, y vech vu mraku domom iduchi, doſſelſzem do ſzvetoga Xaveriuſſa, kademe je vino premorilo, y onde pri dolneh velikeh vrateh pod graberjem leſem, y zazpim; okolu pol nochi prebudimſze, y chujem ne dalko od mene pod onem velikem Pilom zevſzum noçhjum kopati; zdignem glavu, y zpazim da jedno tri z-motikami verno delaju, y takimi na pamet dojde, da moraju peneze kopati; zdignemſze anda, pochnem beketati, tuliti, y ruchati, da je preztrahſſim; ali y oni mene zpazili jeſzu, doder-

chiju

chiju do mene, preoberneju ſzvoje motike, pochneju po meni nabijati, daſzem komaj pobegel, y takſzume onda preztrahſſili, daſzem priſzegel, da nigdar viſſe nikoga nebudem plaſſil.

Mathias. Pak, kaj ſzudite, jeſzuli kaj zkopali?

Szmolko. Toga neznam, ar niſzem viſſe tri tjedne chaſza imal z-poztelye z-iti, y kadaſzem vre k-ſzebi doſſel, ſzmerdelomi je viſſe fertaly letta, tam iti; potlam vendar videlſzem, da je jedna velika jama onde bila, y znamenye oztalo, kak dabi jeden Lonecz nutre bil leſal.

Mathias. Pak vi to verujete?

Szmolko. Kak nebi. — O! kulikoih je kiſzu kopali, y v-Riſz hodili, y bogati poztali.

Mathias. Za zkopati peneze, joſche morem veruvati, najmre daſze gdo na nye nameri; ali gde goder, pod kakvem goder Pilom, hruskum, vuglom, ali drevom, y on bi norcz bil, kibi zakopal, y on drugi kibi izkal, ako barem napol nebi bil ſzeguren; ali da je gdo od vraga vu Riſzu peneze kada dobil, toga nikak veruvati nemorem.

Szmolko. Verujte Gozpone, javam ſzam poznam jedno tri, kojemſzu poleg toga y laſzi opuzli z-glave.

Digitized by Google

Mathias. Chulſzem y ja takve vnoge pri-povezti, ali ove veruvati nikak nemorem. Ar vrag prez Bosjega prepuztchenya ſzam po ſzebi nikaj nemore, akobi anda Bog dopuztiti hotel da chlovek od vraga peneze dobi, zakajmu nebi ſzam hotel dati? --- drugoch: ovakov; kojbi na ovakov nachin peneze dobil, ſzam ſzebe nebi nigdar prepovedal, ar je nad tem velika kaſtiga; drugi pak povedati nemore, zvan iz ſzumle, koja je redkokrat iztinzka.

Szmolko. Kak goder je, ja vendar verujem, da je mochi ovakvem nachinom penez dobiti.

Mathias. Ako hochete, morete probuvati, mort y vi ſzrechni poztanete.

Szmolko. Ja bi ztanovito hotel probuvati, ſzamo dabi vſze prav znal, kakſze mora pri tom baratati.

Mathias. Ja vam morem veſz nachin povedati, kakſzemga ja chul, ali neztojim dober za nyega, da je iztinzki.

Szmolko. Proſzim vaſz, povechtemi; mort da je jednak z onem, kakſzem ja chul.

Mathias. Pokehdob anda hochete, povem vam: --- Najpervich mora jeden, ali viſſe, ſzamo ne na par, ſzegurni, y neztrahſlivi na mlade Nedelye navecher, na jednom kri-

ſanyu

Digitized by Google

ſanyu putov ob jedenajzti vuri po nochi ſzebe do rubache, y gach ſzlechi, potlam na iztom Kriſanyu z-jednem pallaſſem okolu ſzebe kolobar obkruſiti; y trikrat zafuchknuti; nakaj dojde vrag, y opita kaj hochete, y vi mu odgovorite, dabi radi od nyegá penez imati, koje vam on obecha, ako predi uffateſze podnezti ztrahe, koje on na vaſz poſſilyal bude; y kada vi odgovorite, da hochete vſze ztrahe podnezti, onda on pochne z-vſzákojachkemi ognyenemi peldami vaſz plaſſiti, vi pak neſzmete niti peden mezta zvan riſza ziti, ar bi vaſz odneſzel. Kadazte vre vſze ztrahe izbavili, y dvanajzta vura dojde, onda pokaſeſze vrag, y opita vaſz kuliko penez imati hochete, vi pako morate povedati; ali ſzamo neparnoga broja, y tuliko, kulikozte zaproſzili, vam da, kaj potlam ſzlobodno domom odneſzete.

Szmolko. Takſzem ravno y ja chul; ſzamo toga ne, daſze do gach, y rubache bi ſzlechi moral; medtemtoga y ovoſze lahko vchiniti more, ſzamo daſzu k-tomu poſzlu potrebni, kojiſzu dobro ſzegurni, y neplaſslivi, da nebi profunta domom doneſzli. --- Je --- Gozpone, miſzmo poleg naſſega razgovora vre zdavnya naſſega Szrablivcza zpraznili. Proſzim vaſz, poterpete malo, ja taki nazad dojdem.

Digitized by Google

ZPELANYE VI.

Mathias.

To je iztina, da ni bedaztoche, niti hmanyicze, vu kojuſze nebi dal chlovek v-putiti, za volyu penez. — Ov priproztchak dobro more videti, da je to kriva vera; jedno laslivo, y vkanlyivo uffanye, med-temtoga vendar on bi predi Boga zatajil, kakſze hotel dati v-putiti, da ovo ni iztina. — Ali ja budem na nyega dobro pazil, y akoſze podztupi ovo probuvati, tak ga zplatim, da mu nigdar viſſe ovakov nachin, penez dobiti, na pamet nedojde.

ZPELANYE VII.

Szmolko y Mathias.

Szmolko. Ovo joſche jeden Szrablivecz, y to nam za ruchek dozta bude. — Nate, pite. —

Mathias. Hvala velika, meni je jedna kupicza prek dozta.

Szmolko. No ſzamo jedno malo joſche.

Mathias. Najbu; za vaſſu volyu *(pije malo)* vezda vam pak hvalim na vaſſem ruchku, y nezamerite, daſze nemorem z-vami duſe

Digitized by Google

duſe zpominati, ar imam joſche dozta poſzla.

Szmolko. No, ſzrechno, moj Gozpon Mathias, — hvala vam na zpomenku.

ZPELANYE VIII.

Szmolko.

Vezda znam veſz nachin, kakſze mora baratati, kada gdo hoche v-Riſz iti. — Ovo je fini Mudriaſs; on toga neveruje; — mora y on zmed oneh biti, koji nikaj neveruju, nego kaj z-taczami zgrabiti mogu. Aliſze ja nemorem vputiti vu to, arſzumi vnogi iztinzki lyudi povedali. Zato hochuſzi ja joſche moje dva Detiche z-menum vzeti, oniſzu kakti oroſzlani, kojibiſze mogli vſzaki z-ſzrednyem vragom hitati, ovi budu najbolyſſi, arſze niſta ~~neznaju~~ bojati; zovemi ja pervu mladu Nedelyu pojdem na jedno Kriſanye. — Lazo, Gajo.

ZPELANYE IX.

Szmolko, Lazo, Gajo, detichi.

Obadva znutra govore: Sto je Gazda.
Szmolko. Hote amo.
Obadva vane: Sto je?

Digitized by Google

Szmolko. Jabi nisto z-vama govorio, ali vi morate shutit.

Obodva. Bass kano kamen, ali dervo.

Szmolko. Mi chemo trasiti novcze.

Lazo. Kudaj?

Gajo. Od koga?

Szmolko. Od Vraga.

Mathias odzad z-kuta luche, poszluhssa, y reche: (Nadialszemsze ja toga.)

Lazo. Jeszimu poszudio?

Szmolko. Niszam, veche da on nama szvoje dade.

Gajo. T'a imadeli on novacza?

Lazo. Budalo kako nebi imao, kad tuliki Bogatczi k-nyemu odlaze.

Gajo. Ali nista nedovedu.

Lazo. Ali mu kaseju, kadiszu szvoje novcze zakopali.

Gajo. To mose biti.

Szmolko. Indi vidite, da on imade Novacza.

Gajo. Valya, na taj nachin mose hilyade, y hilyade imati.

Szmolko. Indi hochemo od nyega trasiti.

Lazo. Kako? — z-szilom, ali molbom?

Szmolko. Chekajte; — povite vi meni, jelisze mosete sta uplassiti.

Lazo. Bass nista na moju vieru, van zta-

re

Digitized by Google

re Babe, y to u mraku iz nenada.

Szmolko. Tote neima ztraha. Veche jelibiſze uplaſſili Vraga?

Gajo. Idi, Boga ti, tkobiſze onoga Gurzuſza uplaſſio.

Szmolko. Vech, akoti dojdye kano ognyena Zmia, da te vujide?

Gajo. Za vrat z-nadyakom.

Szmolko. Ali kano vatran Zmaj, date posdere.

Lazo. U verh glave.

Szmolko. Indi dobro. --- Mi chemo ſzad u noch perve mlade Nedile prie jedenajzt Szata izlaziti tamo na Prekrisje, y ondi na Krisputu chemo Vraga zazvati, neka nam jedanajzt hilyada Czekinov dade.

Mathias. (Dobro, da znam, kam budete doſsli, zplatim vaſz tak, daſze budete do ſzmerti zpominali iz vaſſe koraſe.)

Szmolko. Prie, kako ove novcze dobiemo, hoche naſz plaſſit; veche miſze nato nekrenemo, manye pako iz kola izlazemo; poſzle che nam novcze dati.

Lazo. Makar shalye nad me hilyadu vragova, baſs miſze nekrene nijedan laſz na glavi.

Gajo. Alla Branyo lipe ſzriche! --- ſzilu novacza, baſs za niſs. --- Ma kako chemo dilit?

Szmol-

Digitized by Google

Szmolko. Budalo, kako? meni polak, vama dvima polak.

Gajo. Nemoſe tako biti.

Szmolko. Zaſto ne, niſzamli ja Gazda?

Gajo. Jezt, kod kuche, ali kadiſze jednako ztrahi dile, valya daſze y novczi dile.

Szmolko. Ma valya da na ztariju bradu viſſe padne.

Lazo. Pravo imadeſs; tiſzi uzmi tri ztrani, jachu dvi, ovaj pako jednu.

Gajo. Ta kakobi ti Gurzuſze dvi ztrani dobio, à ja jednu?

Lazo. Valya da je moja Brada ztaria.

Gajo. Makar bila ztaria od Kralyevich Marka, to neima niſta; kadiſze za jedno radi, valya daſze jednako platcha.

Lazo. Chuti, Boga ti, nezaperdaj.

Gajo. Jachu tebi shutit? tkoſzi ti?

Lazo. Szadchuti kazat, tko ſzam.

Gajo. Gurzuſz, drugo niſta.

Lazo shupiga za vuho, y reche: Baſs neſto viſſe.

Gajo shupi nyega, y reche: Y ja toliko.

Lazo. Pochkaj, *primega za laſzi*, chemo vidit, tkoche viſſe dobit.

Gajo primega takaj za laſzi: Szvaki mora jednak dobiti, *dokłamſze ovi dva ſzim tam za laſzi navlachiju prizkochi*

Szmol-

Digitized by Google

Szmolko, y reche: Sto budalite Sivina? zaſtoſze prie chupate, kak novcze imate, u ztran Gurzuſzi. *Onda pak obodvaſze nyega primeju, y pochnejuga za laſzi natezati y reche*

Lazo. Hocheſs polak imat?

Gajo. Hocheſs tri ztrani?

Szmolko. Nemojte budale, ſzvakomu jednako, ſzvakomu jednako; puztchajte. *Puztijuga obadva:*

Lazo. A tako je pravo.

Szmolko. Baſs pravo; ſzvaki jezt dobio jednako, valya da y novcze jednako dili. —

Gajo. To valya. Szad idemo radit.

ZPELANYE X.

Szmolko.

Alla pravſzem k-vremenu na del doſſel, vſzakoga je jednako dopalo. — Ha ha ha, kakviſzmo mi rri norczi bili, — pozkubliſzmoſze, y potukli za novcze, kojiſzu joſche Vragu v-klampleh; y morebiti onda ovak, ali gorje na del dojdemo. — Ha, ha, ha, prav mi je Bogme, zakajſzem takov Oſzel bil. — Nebeſſemiſze med takve Bedake meſſati, bilbi czel oztal, ar govore Horvati, kiſze med poſzeje meſſa, daga z-dopuztchenyem govorech pervich, drugoch, y tretjich, y Szvinye pojedu.

DO-

Digitized by Google

DOGOD II.

ZPELANYE I.

Szmolko.

Komajsze denesz vre tretji tjeden z-poztelye zvlekel jeszem, arszem vesz tak zmlatchen, y zpotert, daszę komaj giblem; --- to imam haszen od moje korase; prav je meni povedal Mathias Diak, da od Vraga peneze proszíti, je velika bedaztocha, ar kaj szam nima, ono dati nemore. Ovu iztinu jeszu dobro pochutila moja plecha, ar me je na mezto penez czelu vuru z-korbachem nemilo vordassil. To imam, y drugo nikaj.

ZPELANYE II.

Jugovich y Szmolko.

Jugovich. Dober dan moj Szuszed, kakzte vi? kak vasz Bog pomase?

Szmolko. Na szlusbu; vszaki dan bolye. Najszi szedu, proszim.

Jugovich. Hvala velika, ja nerad szedim, niti chasza imam, ar tuliko imam poszla, da neznam, gdemi glava ztoji.

Szmol-

Digitized by Google

Szmolko. Verujem ja to, ar ovak mlada Gozpoda, kadaſze Domovini na ſzlusbu alduju, nijednoga hipa nezamudiju, ſzvoju vernozt, y prikladnozt ochiveztu pokazati.

Jugovich. To drugach nemore biti; zverhu toga velika Gozpoda vſza mé rada imaju, y zato ſzvoje oſzebujne pofzle meni natuliko zauffaju, da komaj jednoga zverſſim, vre me deſzet drugeh chaka. Proſzim vaſz, dabimi jeden par z-najfineſſe koſe Chiſmih zeſſili, ali jako lepe, napervo velike ſpicze, od zdola preshite, y chizto k-nogi.

Szmolko. Ja vre znam, kakſzu chalarna mlada Gozpoda; ja vnogem shivam, y zato ſzudim, da y oni budu z-menum zadovolyni.

Jugovich. To mi bude jako drago.

ŽPELANYE III.

Mathias y pervi.

Mathias. Dober dan moj Prîatel, kakzte?

Szmolko. Dobro, moj Gozpone, vſzaki dan bolye.

Mathias. To me kruto veſzeli.

Jugovich. Kaj to zvoni vu Farni Czirkvi z-velikem zvonom?

Szmolko. Bude Blagoſzlov, y popevana Maſſa.

Jugo-

Digitized by Google

Jugovich. Zakaj? vem deneſz ni Szvetek?

Szmolko. Ni Szvetek, ali je takva navada, da Lyudi barem jednu vuru vu ovi halabuki Bogu alduju.

Jugovich. To vera, niti je zpodobno, niti prilichno, vu ovakveh dneveh Poboſnozti zmiſslavati, kada vſzi lyudi zmeſſani jeſzu.

Mathias. Proſzim; ne tak; — ar jeſzu Lyudi, kojiſzi znadu dati razloga; Bogu nekuliko vremena, y ſzvojemu veſzelyu nekuliko.

Jugovich. To nejde zkupa, ar ſze y poboſni, y nepoboſni bludiju.

Mathias. Niti jedni, niti drugi, ar vſzaki zna, kaj chiniti mora.

Jugovich. Zato je vchera Nedelya bila, y onda je vſzaki ſzvoju duſnozt vchinil; — deneſz Szvetka ni, anda niti Zapovedi; ako pak Zapovedi ni, tak nebiſze z-takvem glaſzom ov dan obſzluſavati moral.

Szmolko. Vchera je Szvetek bil, y dan Zapovedi, pak zte ga vendar vi z-vekſſem glaſzom, y halabukum od ſznochka devete vure do deneſz pete zbavili, neg zte vchera ſzamo pol vure v-Czirkvi poboſno zbaviti hoteli; ako vam Bosja Szlusba neg pol vure terpi, vre vam je vu Czirkvi dug

chaſz,

Digitized by Google

chaſz, akoprem y onda vech shepchete, y ſzim tam ſze zgledavate, neg Boga molite; pri ſzlusbi pak vrasji nemarate ſzedem, y oſzem vur potroſſiti, y to vam je joſche premalo.

Jugovich. Ja proteſteram, na Baalu biti, ni vrasja ſzlusba, arſze tam vredna, y poſtena Gozpoda zhadyaju.

Mathias. To je iztina; ali ako vzememo odkud ta navada Baala dohagya, miſzliti budemo morali, da na nyem nemora zevſzema doztojno iti. Ar Baal je bil negda krivi Bog, kojſze je drugach zval Molock pri Amonitanczeh; ov bil je iz ſzamoga Bruncza zlejan, z-telechum glavum, y tak velik, da vu nyegovom terbuhu mogelſze je veliki ogeny naloſiti, y tulike poſirake je imal, da chez nye detcza od pet, ali viſſe leth moglaſzu prelezti; --- ovomu anda Bogu Ztareſſi z-veſzelyem alduvali jeſzu vſzako letto ztanoviti broj detcze ſzvoje, koju Aldovniki po redu chez lampe Bolvana metali jeſzu, y daſze plach nyihov nebi chul, z-velikem krichom, Bubnyi, y Piſchalmi okolu Bolvana jeſzu pleſzali, doklam ſze y ogeny, y Bolvan je zaſzitil. ---

Jugovich. Pak, kajſze imamo z-toga vuchiti?

Ma-

Mathias. Ako ne zevſzema jednaku, bárem nekuliko prizpodobnu iztinu. --- Bolvan ov Baal, je mezto obchinzkoga veſzelya; vu terbuhu nyegvom gori ogeny vſzakojachkeh tela naſzladnoztih; vu ov ogeny pelyaju vnogi Ztareſſi detczu ſzvoju, koju, akoprem ne hotomcze, vendar priliku dajuch, alduju ovomu Bolvanu, kojemu vnogi drugi jednakem nachinom aldove ſzvoje na pogibely poſtenya, ſzrameslivozti, y chiztoche, dragovolyno noſziju; ovem pako vſzem, za nuternya zpoznanya chizto poduhſſiti, jeſzu na ztrani oni Aldovniki, koji z-ſzvojemi zagluhſslivemi muſikami natuliko vſze zkupa zagluhſſiju, da niti chuju, niti vidiju, kajſze dela.

Jugovich. Poleg vſzega toga, mochiſze je tam poſteno zaderſavati.

Mathias. Nekojem, y jako zpametnem, dopuztcham; ali proſzim, kaj moremo od oneh ſzuditi, koje vidimo, daſze vu izteh Szveteh meztah nedoztojno zaderſavaju? jeliſze oni vu ovakveh meztah doztojneſſe, y poſteneſſe zaderſavati budu mogli?

Jugovich. Pak, gdozte vi, prez zamere, kojſze poduffate ovakva govoriti?

Mathias. Jaſzem Diak, koj moje shkole zverſſil jeſzem: y po ſzvetu iſchem mezta, kade-

kadeſze med lyudi dobroga derſanya naztaniti budem mogel.

Jugovich. O! bene, bene, ergo Domine Studioſus.

Mathias. Ita profecto.

Jugovich. Prez dvojmbe primæ claſſis in omnibus Scholis?

Mathias. Eminens.

Jugovich. A to je lepo, to je hvale vredno. Ako morem vu chem pomochi, dragomi bude. Jaſzem vu velikeh Hiſah znan, akobi kam za Klyuchara, ali Piſzara, ako znate lepo piſzati, hoteli preporucheni biti, ja vaſz ſzegurno hochu preporuchiti.

Szmolko. Gozpone, najteſzi glavu treti, ov ſzam ſzebe vech, kak za Piſzara preporuchiti more, ar ga na czente ima ovdi, *(pokaſe na chelo.)*

Jugovich. Nebi ſzudil.

Szmolko. To morete lahko zeznati, ar on vam je takov chlovek, koj iz rachunov, y zvezd vſza presheztna, y buducha zeznati more.

Jugovich. To ni moguche. Arſzem y ja po Skolah hodil, pak toga neznam, --- Medtemtoga Domine Studioſe, kajbi od mene znali povedati.

Mathias pogleda v-nebo y broji na perzte:

Digitized by Google

Malo dobra, nezamerite; vizte od plemeniteh, y premogucheh Ztareſſeh; kakti Diak bilizte vſzigdar v-tretjem redu; tukliſze, razbijali, y poleg vſzega toga gizdavi bili. Gledech na Roditele vaſſe, puztchenizte po Skolah iti, ar je znano bilo Navuchitelom vaſſem ono obchinzko premogucheh Ztareſſeh govorenye: da Detcza nyihova, akoprem nikaj znala nebudu, vendar oztaneju Roda, y Plemena Poglavitoga; zato puztiliſzu vaſz ovak odrazti z-praznum glavum; arſze od ovakveh male, ali nikakve druge haſzne Domovina ima nadiati, kak da broja povekſſaju oneh, koji nyoj na terh, y nikakvu Diku jeſzu.

Szmolko. Gozpone, ov vam po vrasje zafrigava.

Jugovich. Zgadya nekaj, zgadya.

Mathias. Kadazte Skole zverſſili, y pocheli Szablyu paſzati, onda nigdo oholneſſi, nigdo obzojneſſi od vaſz nije bil. Oprave, Komedie, Baali, Pileari, vſziſzu vaſz püni bili, da vre Ztareſſi vaſſi nemoguchi zmagati, preztaliſzu na vaſz troſſiti, odkuda pochelizte duge delati na buduche vaſſe Otchinztvo.

Jugovich. To drugach ni, ar bi Ztareſſe moralo ſzram biti, dabi Szin nyihov raztergan,

Digitized by Google

gan, y razdrapan hodil.

Szmolko Ne Gozpone, ne, negobi nye ſzram biti moralo, daſzu ovakvu potiru Hiſe y Plemena ſzvojega odhranili, y odrazti puztchali, ter za mlada niſzu zla nagnenya vuzdali, y k-dobru privuchali.

Mathias. K-tomu od gizdozti hodite od jedne do druge Velikaſſev hiſe, pak, akoſze ſzamo z-Hauſzmajztrom kade zpominate, vre ſze pred drugemi dichite, dazte pri jednom, ali drugom Velikaſſu vu oſzebujnom poſzlu bili. — Zadnyich dobilizte volyu oſenitiſze, da ovak penezze, ne pak Senu dobite, y kajtiſze nijedne vredne dobiti neuffate, arſzu vre vſzem vaſſi vetri, chalarnozt, y praznozt glave znana, zato *(rechemu vu vuho)* (radibi zaſzlepiti Vukſzana Kerznara za nyegovu Kcher, ar je jedina, y Bogata) jeli nimam pravo.

Jugovich. Ono najzadnye na tuliko, da moram ſzuditi, da neſzamo presheztna, nego y buducha vam znana jeſzu.

Mathias. Vſze pomalo, vſze pomalo.

Jugovich. Proſzim vaſz moj Priatel, potruditeſze jedno malo k-meni, daſze nadalye od toga z-vami zpomenem. — Nezamerite.

Digitized by Google

ZPELANYE IV.

Szmolko.

Ovi dva moraju jako veliku zkrovnozt imati, da je on nyemu nekaj vu vuho prishepnul, ov pak onoga k-szebi odpelyal, daszе leſe zkupa zpomeneju. Jedno malo bi ſelel znati, ali naj bude, od mene, ſzudim, da nikaj ni, za drugoſzi pak glavu treti bi bedazto bilo. Arſzem y tak ſzrechen, da vſzigde dobro nadojdem. Idem ja rajſſi tomu Diaku obechaneh Skornih krojit, bude zpametneſſe, kak ſzi za malo dobra glavu treti.

ZPELANYE V.

(Jugovicheva Hiſa.)

Jugovich y Mathias.

Jugovich. Vizte mene tak zmalali malo predi, da bolye ni moguche ſzamomu meni mene poznati; y zato ſelelbi ja vaſz vu tom poſzlu na moju ruku imati, y dabi vi meni Vukſzana za nyegvu Kcher naſznubili, ar ako nyu nedobim, daſze z-dugov kuliko zkopam, budem zdvojiti moral.

Mathias. Ovo je teſek naruchek, ar Vuk ſzan je chlovek tverd, zkup, ſzvojvolen,

y

Digitized by Google

y k-tomu jako vu ſzvoje Bogatztvo zalyublen.

Jugovich. Ali vi znate, y morete znajti nachina ovo nyemu dopovedati.

Mathias. Izkati nachina morem, ali znajti je ſzrecha; ar volyu chloveka, kam bi hotel, obernuti, niti znanye, niti jakozt imam. Medtemtoga za volyu vaſſu tental budem vſze nachine,

Jugovich. Akomi to opravite, vekovechni pri meni kruh, y opravu imali budete.

Mathias. Na jednom, y drugom hvala; ja nikaj za platchu, nego za volyu y haſzen chiniti navaden jeſzem.

Jugovich. O! dabi mi moguche bilo Miſſu biti, kada vi z-nyim od toga poſzla govorili budete, rajſſi bi neg neznam kaj, arſzem jako ſelyen ſzam chuti kaj da govoril bude.

Mathias. Vu tom bi vam predi pomochi mogel, kak obechati, da vam povolynoga kaj opravim.

Jugovich. O! dragi Priatel, proſzim vaſz dajtemi povechte; meni dozta bude ſzamo da ſzam chul budem kaj od mene miſzli, y kak govori, daſze potlam ja po tom ravnati mogel budem; dajtemi povechte, ako kakov je nachin moguchi.

Math. Neznam --- meniſze vidi *(iſchuch*

Digitized by Google

okol ſzebe travu, govori) da joſche imam jedno percze od one trave, koja chloveka nevidyenoga chini.

Jugovich. O! dragi lyubleni Priatel, dajtemi, ako imatè, ja vam na veke zahvalen budem, y vaſz vech kak za Proroka derſal.

Mathias. Ovo je ravno joſche jedno percze; ovoſze mora pod jezikom derſati onde, kade hoche gdo nevidyen biti, y na miru vu jednom meztu oztati, nitiſze z-mezta gibati, ar drugach ne vaſz, nego vaſſu tenyu bi chlovek zpazil, y ovak vſza noria biſze pohabila.

Jugovich. Budite ſzegurni, da vam ja kakti czepecz na meztu ztal budem.

Mathias. Anda dobro; ovo vam je, chuvajteju dobro, y kada Vukſzan ſzim dojde, friskoju pod Jezik poztavete, y vu jeden kut ztanite, verujte meni, da vaſz videl nebude.

Jugovich. Gda pak on ſzim dojde.

Mathias. Ja vezda taki idem k-nyemu, y budemga proſzil, da chez jednu vuru k-meni dojde, vi pako morate jedno malo pred nyim k-meni dojti, y onda vamſze ſelya zpuni. *(Odide.)*

Jugovich. Ovo je jako lepi nachin chuti, kaj drugi govori, y videti kaj chini. Szrecha

Digitized by Google

cha da ovakva zkrovnozt ni vnogem znana, ar kuliko bi nekojem haſznela, tuliko, y zto puti viſſe bi drugem skodila. Vezda idem po mojem poſzlu, da y ovoga zverſſim, y drugoga nezamudim.

ZPELANYE VI.

(Mathiaſſeva Hiſa.)

Mathias, potlam Vukſzan.

Mathias. To je iztina, da je ovo jedna prazna glava, y jedna zmed oneh, kojiſzu vnogo po Skolah troſſili, y malu haſzen izneſzli. Y ovo je jeden zmed oneh, koj drugach nikaj neveruju, doklam po nyihovi volyi vſza ideju, ali kak berſeſze vreme, y ſzrecha oberne, pripravni jeſzu vu vſzaku bedaztochu ſzebe napelyati dati, ſzamo da kakovu od onud haſzen chutiti mogu. Ov je tulikajſſe takov, arſze chizto lehko vuputiti je dal, da more po jedni travi nevidyen poztati, kajtiga ſzila pritiſche, y vu tom polehchiczu najti uffaſze. Ali zplatim ja nyega tak, da nigdar viſſe takvem bedaztocham veruval nebude.

Vukſzan. No, jaſzem ovde, Gozpon Diak.

Mathias. Naj prilichneje zte doſsli moj Szuſzed.

Digitized by Google

Vukſzan. To mi je jako drago, akoſzem potreben, y morem ſzlusiti.

Mathias. Mala ſzlusba, ali velika noria.

Vukſzan. Chizto dobro, arſzem ravno vezda na norie jako prikladen, arſzem ſze v-Kaptolomu takvoga dobroga ztaroga Vina napil, dami vſze ſile igraju; ſzudim da ovo mora joſche od onoga Viną biti, kojegaſzu negda Krajnczi zvali Erdegata Bain.

Mathias. To mi je joſs dragſſe, da zte tak zevzeti na norie; hochemo y mi jednu imati.

Vukſzan. Kakſze zove? --- van z-nyum.

Mathias. Jugovich proſzilme je dabi vaſz ſznubil, dabimu vaſſu Kcher dali za Thovaruſſiczu.

Vukſzan. Nigdar bedazteſſe ni mogel miſzliti.

Mathias. Kajtimi pak nikak mira ni dal, moralſzem mu obechati, da vaſz nato ſznubiti hochu. --- K-tomu ſelyel je ſzam poſzluhſſati kaj vi vu tom poſzlu govorili budete, y jaſzemga v-putil da imam takvu travu, koju pod jezikom derſechi nevidyen poztane. Ovu od mene je vzel; zato kada on vu hiſi bude, takſze derſete, kak daga videli nebudete, y na vſze moje rechi tak odgovarjajte, dabu dozta shnoffati imal.

Vuk-

Digitized by Google

Vukſzan. Nigdar lepſſe Komedie; verujte meni, da ga tak zplatim, kakſze zna, y valya. Gda pak bude ta Komedia.

Mathias. Vi vezda mahom domom odidite, y chez pol vure nazadſze povernite, za toga on vre pri meni bude, y onda pochnemo naſſu igru.

Vukſzan. Ako vezda nepokaſem kajſzem ja, tak nigdar drugda; --- idem berſe domom da zevſzeh mojeh Ladlnov zberem, kaj god je gde pameti, da ju ovde zkramariti mogel budem. Ha, ha, ha, nigdar lepſſe nore.

ZPELANYE VII.

Mathias.

Ovu vuru jeſzem dobro navil, kadaſze zpuzti, bu iſsla, tukla, y bila, da bu dragota poſzluhſſati. Vezda nikaj nefali, kak onoga Gimplna k-rukam dobiti kaj berſe --- On nezfali drugach, zvan ako je vre kade travu probuval, y zpazil da je vkanyen.--- zkoro daſzem bedazto vchinil, daſzem mu nyu predi vu ruke dal --- dobro je, ono ide ſzim; ovakve Veternyake chlovek more vu vſze vputiti.

ZPE-

Digitized by Google

ZPELANYE VIII.

Mathias. y Jugovich.

Jugovich. Malo je falelo, da nifzem zakefznil; y bil bi morebiti, dafzemfze ni paſchil pri Goſpodinu Szmukovichu nekaj zkrovnoga kaj berſe piſzati.

Mathias. Ravno prav, y dobrozte doſsli, arſze nazkorom nadiam Vukſzana k-meni.

Jugovich. O moj dragi Priately, jafze vre vezda veſzelim, kak ja v-kutu ztal budem, y on mene nebude videl.

Mathias. Ja tulikajſſe komaj chakam, doklam jakozt moje trave vi chutiti, y ja videti mogli budemo.

Jugovich. Kulika budem ja mogel po jakozti ove trave chuti, videti, y zeznati. O! ova meni joſche takvu ſzrechu zrokuvala bude, da nyoj moji Pajdaſſi, y Pratelyi nenavideti budu morali.

Mathias. Vſze pomalo, vſze pomalo; nikaj nagloga, ſtima koncza dobroga. (*Zpazi Vukſzana y reche*) Ide, ide Vukſzan, frisko travu pod Jezik (*Jugovich dene pod jezik travu, Mathiasſze pak vchini kak daga nebi videl, y reche:*) Gdezte? --- tam v-kut ztanete, pakſze niti negenete, doklam on neodide.

ZPE-

Digitized by Google

ZPELANYE IX.

Vukſzan, y pervi.

Vukſzan. Dober dan Gozpon Diak.

Mathias. Dober dan dragi Szuſzed. Dragomi je, dazteſze k-meni potrudili, daſze med cheteremi ochmi zpomenemo, od jednoga dugovanya, koje vam, y drugem dvem veliku ſzrechu doprinezti more.

Vukſzan. O! Gozpone, gde ſze kakva ſzrecha vloviti more, ondeſzem ja zevſzemi chetiremi pripraven.

Mathias. Z-tem bolye; andaſze uffati morem, da vu poſzlu mojem napreduval budem.

Vukſzan. Szamo van z-nyim berſe, arſzem deneſz na vſze pripraven.

Jugovich. (Dobro je uffanye, akomu ov z-noſzom nezavine, nechemu drugi nigdo.) *(doklam ova Jugovich muchech, y kakti vu ſzebi govori, Vukſzan na nyega plune, nato reche y pak muchech)*

Jugovich. (Alla praſzecz nekakov, pak je ravno na me moral plunuti.)

Mathias. Anda dobro. Gozpona Jugovicha nedvojim da dobro poznate.

Vukſzan. Ako ga vſzaki Kuchiſs pozna, pak ga ja nebi poznal. *Ma-*

Digitized by Google

Mathias. Ov drugach od poglaviteh Roditelov, vezda, kakti na ſzvu ruku ſivuchi, nakanil je ſzreche ſzvoje ztaliſſa pobolſſati.

Vukſzan. Y vreme bi mu bilo jeden put; ali bi zkupa pamet, y derſanye moral pobolſſati, ar zaizto veſz, kulik je, ni shnoff duhana vreden.

Mathias. A, toga negovorite, on je vendar plemenitoga Roda.

Vukſzan. Kaj haſzni Plemenſchina, ako niti Bog, niti Kraly, niti Domovina iz nyega haſzen kakvu imati nemore; — Plemenſchina je prazno Ime ſzamo, koje niti hrani, niti opravlya chloveka; — Szerdcze plemenito; derſanye drechno; Navuk potreben; Prikladnozt k-ſzlusbam Domovine, y marlivozt, ovaſzu, koja iztu Plemenſchinu, plemenitu chiniju.

Mathias. Aliſze on vendar chini prikladnoga, ar z-vremenom bude joſche dober Prokurator.

Vukſzan. No, toga nam je potrebno joſche, y tak je teh Priſzeſnikov, Piſzarov, y Pravdoznanczev tulika ſzila, da nimamo zkoro mezta, kambi plunuli. — Pak, kajbi on za jeden Prokurator bil, koj joſche Porkus Juruſs niti za rep ni prav prijel, ni-

ti

ti morebiti zna dobro ſcribo cum calamo.

Mathias. Kakje goder. On je vendar ſelyu, y volyu dobil oſenitiſze, y ovak ſzvoj ztaliſs pobolſſati.

Vukſzan. To jezt iz ſzlame lechi v-koprivje. Proſzim ja vaſz, kojabi nyega vzela drugach, zvan akobi miſzlila, daſze od nyega poleg vezdaſſnye navade, kojojſze jako chez perzte gledi, kadaiſze videlo bude, ſzvojvolyno razpitati mogla bude. *(plune na Jugovicha.)*

Mathias. Ja vendar ſzudim, dabi vnoga plemenita Divojka k-nyemu privolila; ar je lepoga tela; poglavitoga Roda; y bogateh Ztareſſeh.

Vukſzan. To je vſze prav. Lepo je telo, ali je na nyem gingava, y prazna Glava. --- Poglavitoga je Roda, ali ovoga z-ſzvojem derſanyem tak je vre zaherdyavel, damuje komaj Ptidovka poznati; Bogateh je Ztareſſeh, ali je vre jednu poloviczu duga vu buduche Otchinztvo napravil; drugu poloviczu lahko raztepe vetre delajuch; Kopove y Jagare zderſavajuch; Jahache hranech, y tak dalye. *(plune na Jugovicha.)*

Mathias. Ali ako Divojku dobi, koja premogucha bude; lahko vſze duge zplati, y doztojno ſiveti mogel bude.

Vuk-

Digitized by Google

Vukſzan. Koja je pak ona, koja, ako je premogucha, nebu tulikajſſe potrebuvala, takvoga, kojemu, kaj vu moſſnyi falelo bude, v-glavi barem nezfali. *(plune na Jugovicha.)*

Mathias. Poztavemo, dabimuſze vaſſa Kchi dopala, vizte bogati, ona jedina, bi mogli ſzebe, y nyu ſzrechnu v-chiniti. —

Vukſzan. Gozpone, kajzte obnoreli, ali z-mene Norcza imati hochete?

Mathias. Niti jedno, niti drugo. Nego to je prava iztina, daſze nyemu vaſſa Kchi natuliko dopada, da je dokonchal Nyu od vaſz po meni proſziti dati.

Vukſzan. Dabiſze ja komu vu to vputiti dati hotel, bi vekſſi norcz moral biti, neg je on ſzam. *(plune na Jugovicha.)* Ar, kaj ſtimate, da on moju Kcher, ne pako moju Moſſnyu ſznubi? O znam ja dobro takveh Habikruhov nakanenya; komaj iz Skol izideju, komaj jedno malo pochneju Scribo cum Calamo, vre miſzliju dabi koju Divojku kade zaſzlepili, terſze z-nyenyem Blagom oſenili, dabi ovak na Baale, Pileare, Holber czvelfe, allamude Oprave viſſe troſſiti imali; y zato ako nikaj viſſe nimaju kak one duge hlache, koje ober pupka veſeju, vre ſze zgledavaju dabi kakvu Bogatu dobili.

Digitized by Google

bili. Ali za dobru, tihu, Gazdariczu ako y pri malom Imetku, redki pitaju. Gdebiſze pak tulike Bogate zmagale, akobi vſzakomu na del jedna dojti morala? --- Ovakvi Zaloſaji jeſzu redki, pak ſzu y za one, koji v-glavi, y v-moſſnyi ſzoli imaju. *(plune na Jugovicha.)*

Mathias. Ja neſzudim, dabiſze vi uffali vaſſu Kcher komu vekſſemu, y preſtimaneſſemu vdati, pokehdob je purgarzkoga Roda, y priprozto zvuchena.

Vukſzan. Kaj? priprozto zvuchena? proſzim za oproztchenye. Hodila je ona tri letta nad kamenita Vrata; navchilaſze je tam ſtrikati, jedno malo shivati, z-vſzakojachkum ſzvilum ſzerdcza naſſvavati, tak daſzu v-jednom tri; Katekiſmuſſa zna, tia do glavneh Grehov; Piſzati zna chizo dobro, ſzamo daſzi pritesko chteje; Vſzega zna dozta dobro, ſzamo prezti malo. *(plune na Jugovicha.*

Mathias. Toje dozta za purgarzke Kchere.

Vukſzan. Pak, kaj ſtimate, dabi taki Jugovicha vzela, da bi ſzrechna bila?

Mathias. Y kruto; bi poztala Plemenita; biſze z-vekſſemi pajdaſſila; navchilabiſze v-ludneſſi nachin ſivlenya.

Vukſzan. Najte, najte proſzim vaſz te ſzre-

che

Digitized by Google

che brojiti, imamo ſive pelde takveh, koje ſze iz Purgarzkoga ztaliſla med Plemenite zakerpale jeſzu, kak ſiveju, kakſze noſziju, kakſze prenavlaju, kak dabi z-porczolana bile; — Od gizdozti razteſuſze jeden klafter dalye, kakſze z-poplunom odeti mogu; — Od chalarnozti napuhavajuſze bolye, kak velike Gozpe; — kojem predi jedna parkanazta Kiklicza za veliki kinch je bila, vezda nemoguim Thovaruſli zadozta zmagati penez na vſzake nove mode, koje one ali zoka, ali z-boka morayu imati; na tuliko, da od ſzame oholnozti nevidiju, da im chez razderte krove godina kaple na nyihove ſzvilne oprave. Pak je to ſzrecha?

Mathias. Tomuſzu zrok Thovaruſſi, koji ova prepuztchaju na hiſe, y Imetka poruſſenye delati.

Vukſzan. Imamo vſzakojachke pelde ovakoveh zakonzkeh Lyudih, pak kakov im je glaſz?

Mathias. Szudim da dober.

Vukſzan. Nich prevech; proſzim vaſz jeli more onde dober glaſz biti, kade jeden Plemeniti, koj nikaj ni probuval, nikakvu ſzlusbu Domovini vchinil, od gizdozti, da je Plemenit, neche drugach Domovini ſzluſiti, zvan ako taki veliku Chazt nedobi,

ali

Digitized by Google

ali vſzako letto dve ſtenge viſſe nekorachi; zato oztavi malu ſzlusbu, kajti nima tuliko na letto platche, kuliko je on kader potroſſiti, odide na ſzvoje Imanye, onde ſzim tam lomache, konye zjahiva, Kmete guli, Gozti zvadya, zadnyich iz ſzame naglozti oſeniſze; y drugo nikaj od ſzvoje ſzreche pokazati nima, kak jeden Minus detcze, koja deneſz zutra zbog pomenkanya dobroga odhranenya jednaki Divjaki budu, k k je y Otecz. Jeli ovo dober glaſz? *(plune na Jugovicha.)*

Mathias. Iztina je, to ni dober glaſz, ali malo je takveh razſzipnikov.

Vukſzan. Maloih je; ali y oniſzu Domovini prevech. Dapache ovakviſzu zrok, da Domovina naſſa vu veri; dobrom derſanyu; y negdaſſni Diki vſze po malo prepada. *(plune na Jugovicha.)*

Mathias. (Ov chlovek nemora ſzlamu vu glavi imati, moram ga jedno malo razdraſiti, daſze chizto zgovori) --- To nemore biti.

Vukſzan. Moj Gozpone, jaſze chudim, da vi drugach zpametni, ovo ali nevidite, ali videti nechete. --- Neli iztina, da naſſi premoguchi Domorodczi Detczu ſzvoju vu ztranzke Orſzage vu navuke poſſilyaju? ---

Digitized by Google

Neli iztina, da ova tam ſzlobodneſſa jeſzu, ar niſzu na ocheh Ztareſſeh, Rodbine, y Priatelov, koji vekſſu zkerb na ovakve za nikaj imaju, kak ztranzki Navuchiteli, y Paziteli, za neznam kakvu platchu? — Neli iztina, da ovakvi dechaki joſs ſzami ſzebe ravnati neznajuchi, lehkoſze od hman pajdaſſev vu vſze ono vputiti puztiju, kam je volya, y ſelya pelya; andaſze y predi vſzakoga zla, kak dobra navchiju; ovak puni ztranzkeh falling, y duha praznozti dojdeju vu Domovinu ſzvoju, ter kaſeju doma zchini, kuliku ſzilu novacz ztroſſiti morali jeſzu Roditeli, dabi Szini nyihovi onu ztarinzku Domovine ſzvoje, y dobroga derſanya ſzvitu ſzlechi, ter novu poleg mode iz neizbrojeneh kerpicz vſzakojachkeh falling zpletenu kakti Harlakini oblechi, y domom donezti mogli. *(plune na Jugovicha.)*

Mathias. To joſche ni zadovolyen zrok zruſlenya Domovine.

Vukſzan. To je ſzamo pochetek; ar kak berſeſze vu Orſzagu pochne premenyati ztarinzka naroda noſſna, vreſze pomalo kaſe, kakov Duh neztalnozti je vleznul vu Domorodcze, po kojem na dalye pochneju premenyati ztarinzku navadu dobroga derſanya, Zakona, y Lyubavi bliſnyega; y zadnyich.

Digitized by Google

nyich naztaniſze med nye ona neſzrechna ſelya vlaztitoga dobra, kadaſze vſzaki za ſzvoje, nigdo pak za obchinzko dobro zkerbi. *(plune na Jugovicha.)*

Mathias. Niti ovo ni joſche pravi zrok.

Vukſzan. Poglejmo Tyrolcze; oni oztaneju vſzigdar pri ſzvoji ztarinzki navadi noſſne, y derſanya, y po tom kaſeju vu vſzaki priliki, daſzu ztalni vu veri proti Bogu; vernozti proti Czeſzaru; y lyubavi proti Domovini.

Mathias. Daſze pri nyih ova nahadyaju, nemoramoſze tomu chuditi, ar on Narod keſzno vu pameti dozori, niti je tak vuchen, y razſzvetchen.

Vukſzan. Anda mora jeden Narod vuchen, y razſzetchen biti za prepazti vu vſze moguche fallinge? --- Ja pak ſzuprotivno nahadyam; Ar kojiſzu Domovini pogibelneſſi? jeli vucheni? ali ſzamo razſzvetcheni? ali chizto nevucheni? --- meniſze vidi, da oni, kojiſzu dobro vucheni, jeſzu kakti trezni, koji znadu, kaj chiniti moraju, y onak chiniju. --- Kojiſzu razſzvetcheni, jeſzu kakti napol pijani, koji pred meglum ſzlapov gizdozti, y ſzlaboche pameti, niti dobro, niti zlo prav vidiju, y zato ſzim tam lomachu, ter kaj goder vchiniju, ſzudiju, da

Digitized by Google

je zpametno, kajti nemogu prerazmeti. — koj chizto niſzu vucheni, jeſzu kakti zevſzema piani, y ovi ali vu ſzvojem miru, y navadi dremleju, ali ako kaj vchiniju, nemoreimſze tak zameriti, ar nimaju pameti vu rukah ſzvojeh. *(plune na Jugovicha.*

Mathias. Ova prizpodoba je zaizto prikladna; y razumna.

Vukſzan. Nemiſzlite, dabi mi ztarinzki Purgari neznaliſze tulikajſſe razumno, y razloſno zpominati. Ar mi znaſsli jeſzmo, da ovakvi Szupiani, y razſzvetcheni Szvojvolyczi, jeſzu z-vekſſinum nikakve vere; od Duhovneh nikaj nederſiju; iz zapovedih tak Bosjeh, kak Czirkveneh norcza delaju; Pozta nimaju kakti pſzi; poſtene rechi nezrecheju, kakti Hajoſſi; z-rechjum, vſze kaj trezni obderſavaju, y chiniju, oni obchinyaju, y zeſpotavaju. Gde anda Zakona ni; gde ſzrama ni; gde ovakvem omamlenem. Spotlivczem vuzde, y ztraha ni; kajſze dobra Kraly, y Domovina nadiati more? — O dabi ono vezda pri naſz bilo, kak je meni moj Vujecz Plebanus povedal, kaj je bilo negda pri Rimlaneh, daſzu najmre imali oſtre Lyudi, kojeſzu Cenſore zvali, kojiſzu pazku imali na dobro derſanye Lyudih, y zkupa vſzu oblazt malovredne zpachitele kaſtigati.

O

Digitized by Google

O da je to med nami, kakbiſze vezda vnogi prez razloga Chazti, Ztaliſſa, ali Roda, iz orſzachkeh Hiis, ali iz Turna na Zverczeh zgledavali. *(plune na Jugovicha.)*

Mathias. Ovakve Cenſore nepotrebujemo mi, arſze ovakvi jachiju vu obchinzki ſzegurnozti, y ſzloboſchini ſzvoje Plemenſchine, ali ztaliſſa.

Vukſzan. Dozta zlo da tak miſzliti moreju. Proſzim vaſz, ako vam jeden perzt na ruki gnije, y vi nyega nikak zvrachiti nemorete, jeli nyega rajſſi neodreſete, kak dabi puztili ollu gnilochu vu druge perzte, y czelu ruku dojti? ovakvi ſzvojvolyni, y zlocheztoga derſanya lyudi, jeſzu kakti gnili kotrig obchine, koji zkem duſe vu obchini zaderſavatiſze moreju, ztem vekſſu pogibel doprinaſſaju z-zlocheztem, y zpachhivem derſanyem ſzvojem drugem kotrigom obchine, ove anda z-ſzuprotivnemi, y nepovolynemi protimbami vrachiti je potrebno, da zlo ono malovredne gniloche, dalye nejde na druge kotrige, y ako protimbe nehaſzneju, ſzudim, da zpametneje je czeloga takvoga kotriga odſzechi, y chizto od obchine razluchiti, kak prepuztiti, da z-hman peldami ſzvojemi, kakti z-jednum kugum druge kotrige zatepe, y czelu obchinu pokvari. *(plu-*

Digitized by Google

ne na Jugovicha.)

Mathias. Ovakvisze jachiju z-onem Decretumom Toler ntie, koj je od Dvora Kralyevzkoga ziffel.

Vukszan. Kajzte ro rekli, kaj? kaj je to za jeden Deketrum.

Mathias. To je Kralyevzka naredba, dasze med szobum razlucheneh zakonov lyudi preganyati neszmeju, nego, da je szlobodno vszakomu siveti poleg zakona szvojega.

Vukszan. To je szveta, y zpametna naredba; ali ja miszlim, da on Deketrum nima toga, dabi vszaki szlobodno iz szvojega zakona norcza delal, ter vendar niti szvojega, niti drugoga obderszaval. Ar takvo oszmehavanye, y za nikaj derszanye Zakona szvojega, pri nikom nevidimo, kak pri jedinom Katholiku; y takveh szvojvolyneh Nevernikov vezdasznye vreme veliku szilu imamo. *(plune na Jugovicha.)*

Mathias. Ali vendar y ova szila ni mogla josz opraviti, dabi Domovina na nikaj dosla.

Vukszan. Vi bi morali, Gozpone, jeden put z-menum k-Hemetshnajdaru v-kerchmu iti, onde bi vi chuli, kakszе od toga nassi ztari Purgari divane. — Nili iztina, da Detcza nassa, doklam josche za navuk

ka-

Digitized by Google

kakov prikladna niſzu, vu rukah, y na zkerbi Ztareſſeh jeſzu, od kojehſze vu mladeh nogah vu ztrahu Bosjem, y dobrom derſanyu odhraniti moraju, ako hochemo iz nyih haſznovite Purgare y Domorodcze imati? --- Nili iztina, da detcza jeſzu kakti opicze, koja kaj chuju od Ztareſſeh ono govoriju, kaj vidiju, onak chiniju? --- Nili iztina, da, kakſze mlada shiba gerbavo, ali jednako razti puztcha, onak odrazte? -- ovak y detcza, kakſze vu mladozti ſiveti, govoriti, y chiniti navchiju, onoſze vu nyih tak zakoreni, da vſze ono y vu ztarozti zaderſiju, y vu drugu kakti naravu nyim prejde? *(plune na Jugovicha, y dalye govori:)* Ova anda detcza dozpeju vu ruke onakveh Ztareſſeh, koji ſzami nigdar Boga nemoliju; iz Vere, y nyenyeh kotrigov ſzi norcza delaju; nedoztojno od Boga, y Szvetczev govoriju; neſzramne, y zpachlive zpomenke zvekſſinum pred detczum imaju; pozte neobderſavaju; duhovna gde, y kak moreju opſzuju; Otczi na jednu, Matere na drugu ztran na ocheh detcze prekoredno ſivuch, hman pelde nyim davaju. --- Kade ovakve navuke; ovakve pelde vu mladozti detcza zadobivaju; nebili nyim bolye bilo, dabiim Ztareſſi oſtre noſe vu ruke za zkon-

Digitized by Google

chati telo, kak malovredne pelde za duhſſu, poſtenye, y dober glaſz na veke pogubiti, bili predali; pokehdob ovakvoga malovrednoga ſivlenya navada, na tulikoſze zakoreni vu nyihovom ſzerdczu, y vu naturu prejde, da ni vech moguche vſzem Navuchitelom ono popraviti, kaj ovakvi malovredni Ztareſſi nemarlivo, y zevſzema pokvarili jeſzu.--- Jeliſze anda nemoramo bojati, y nadiati, da ovakvu razpuztchenu ſivlenya navadu ova izta detcza, detczi negda ſzvoji, y ova nadalye odvetkom ſzvojem nemiloztivno napajala nebudu; ar ni moguche, dabiſze Janczi od Vukov lechi mogli. --- Jeli nezreli ovak Domovina kzruſſenyu ſzvojemu? *(plune na Jugovicha.)*

Mathias. Pomozimi ſzveti Mathias, vi morate vech kak Vukſzan Kerznar biti, da tak mudro govorite.

Vukſzan. Nikaj vech, kak Vukſzan, koma, Kerznar. punktum.

Mathias. Miſzmo chizto vu drugi zpomenek zaſsli; dajteda vi meni povechte, kakſzmo dalko mi vu naſſem poſzlu za Gozpona Jugovicha doſsli?

Vukſzan. Ako niſzmo kuliko nazad, napervo chizto nikaj; y zato povechte vi nyemu, dabi on moral joſche jeden put

tuli-

tuliko leth vu Skolah razdreti, kuliko je vre potroſſil, doklambi k-takvi pameti doſſel, dabi ſzebe ravnati znal; ar za takve, koji ſzami ſzebe ravnati neznaju, ni Sena, kajti niti nyu, niti detczu bi ravnati znali; ovo-je pako za ſzrechu, y haſzen zakonzkoga ztaliſſa najpotrebneſſe, y najperveſſe. Tak mu povechte. Vi pak Gozpone nepuztchaj-teſze drugi put vu takve norzke poſte, da nebi y vi kaj pod noſz dobili; Ar ztanovi-to za ovakvu miſzel obodva drugoga odgo-vora nizte vredni, kak daſze chlovek oſtro ſzrakne, pak vam y nyemu v-zube plune *(plune na Jugovicha, y reche:)* Z-Bogom. *(y odide.)*

Mathias. Alla Grobian nekakov.

ZPELANYE X.

Mathias, y Jugovich.

Jugovich. (plune van travu y reche:) Pfi, teremtete, prokleti Shintar.

Mathias. Kaj vam je?

Jugovich. Je, kaj mi je; pöglejte ſzamo, kakvoga je praſzcza z-mene napravil.

Mathias. Gdo?

Jugovich. Ov oſzel ztari; nut, kakme je vſzega od pet do glave popluval.

Ma-

Digitized by Google

Mathias. Ha, ha, ha, toje za vczerknuti od ſzmeha; pak, kakſze je to pripetilo?

Jugovich. Ah, kajme pitate; jaſzem ovde v-kutu ztal, on pak, kadamu je na pamet doſslo, plunul je na me, y vſzega me je popluval; ochi, zubi, vuha, oprava, vſze je jeden hrachek; y jeliga neſzrecha noſzila ravno vu on kut pluvat; nimi tuliko za drugo, kulikomi je za opravu.

Mathias. Zakajſzi nizte dole pochenuli.

Jugovich. Y toſzem vchinil, alimi je ravno onda prav v-zube plunul; y kakvuſzem goder figuru napravil, ravno dabime videl, vſzigdarme je zgodil

Vukſzan. Ha, ha, ha.

Jugovich. Ah vragaliſze ſzmejete.

Mathias. Ha, ha, ha, toje lepa Komedia.

Jugovich. Nigdar viſſe nebudem tu prokletu travu pod jezik metal; ova ali nemora tu jakozt imati, ali mora vſzakoga k-ſzebi vlechi. --- Oh, dabiſze ſzamo zbog mojeh Hrachkov nad tem Grobianom z-fantiti mogel, rajſſi bi neg neznam kaj.

Mathias. Puztete to za vezda, ja vam ſzam najdem priliku k-tomu, daſze poleg vaſſe volye z-fantite, ar je y mene grobianzki zbantuval.

Jugovich. Oh, ſzamomi ovde pomozite,

onda

Digitized by Google

onda vech nigdar vam neprilichen nebudem.

Mathias. Dobro'; ja vam nazkorom najdem priliku, y povem nachina, ſzamo imajte poterplenye, ar vezda imam drugoga oſzebujnoga poſzla. *(odide.)*

Jugovich. Jaſzi pak idem oprave ſznaſit, y liczа prat.

DOGOD III.

ZPELANYE I.

Veſzelkovich, Piſzarovich, Jugovich, y Koprinovich.

Predi negſze The ter odpre chujeſze popevanye od oveh. Zatem odpreſze drugi Predztor, y ovi chetiri ſzediju pri ztolu y popevaju.

Piſzarovich.

Kadſzmo ſze tu ziſsli,
Budmo jedne miſzli,
Hej! Druſe pimoga,
Chak do rana beloga.

Vſzi zkupa rep. Hej! &c.

Ve-

Digitized by Google

Veſzelkovich.

Veſzelomu ſzerdcze,
Koj pije Vincze,
V-tugi je batrivozt,
Vu neſzrechi zablivozt.

Vſzi zkup rep. Hej, &c.

Koprinovich.

Doklam budem zeval,
Budem vu me vleval,
Naj budu vſza nakraj,
Vino je zemelzki Raj.

Vſzi zkup rep. Hej, &c.

Jugovich.

Vino budem vſival,
Y drugem napijal;
Bog ſivi naſz, y vaſz,
Kizte doſsli gledet naſz.

Vſzi zkup rep. Bog ſivi, &c.

Jugovich. Dajte Bratja, hochemoſzi vſiti ove dneve.

Piſzarovich. Y to dobro; ar ih pak do k-Lettu nebude.

Koprinovich. Kajſzi za k-Lettu glavu teremo; razti k-Lettu trava, ali ne, ſzamo da je lettoſz dobro.

Ve-

Digitized by Google

Veſzelkovich. Prav imaſs, to je y moja Regulicza; deneſz vſijem kaj imam, zutra kaj budem imal; ako nikaj, budem pozutra ztradal.

Jugovich. Chuj, chuj, nekaj zvoni.

Koprinovich. To vu Farni Czirkvi k-Blagoſzlovu zvoni.

Jugovich. Pravſze je zmiſzlil, vezda, kadaſzu veſzeli, y norzki dnevi, Blagoſzlove derſati.

Piſzarovich. Najſzi derſe, y tak drugi tam nedojdeju, kak ztare Babe, Bogczi, y oni, koje je vre ſzvet oztavil.

Veſzelkovich. Pravoli; ar ovi, kadaſzu chizto vino mladozti ſzvoje ſzvetu alduvali, vezda ztare droſgye Bogu ponudyaju, ter za ztare grehe pokoru delaju.

Koprinovich. Kajchete; chlovek mora vu vſzaki dobi, kakvu takvu zabavu imati.

ZPELANYE II.

Mathias preopravlen kakti Tergovecz. Pervi, y Hanzl.

Mathias. Dober vecher moja Gozpoda.

Veſzelkovich. Bog daj; odkuda?

Mathias. (Y pak je ovde Jugovich, ovo tepche mora vſzigde biti; pak ga zplatim.)

Ko-

Digitized by Google

Koprinov. No, kaj neznate odkudzte?

Mathias. Znam dobro, negſzem ravno miſzlil jeſzemli kuliko penez z-menum vzel.

Piſzarov. Ako ſzamo dozta imate, ar ovde na naſſeh Oſtariah mora chlovek y ono, kaj ni pojel, y kajbi zutra moral jezti, napervo platiti, y to dupplit.

Koprinov. Proſzim, proſzim; pervich od- odkuda? da znamo, z-kemſze zeztati ſzrechu imamo.

Mathias. Jaſzem iz Banata Tergovecz, vezdaſze vracham iz Terzta, kade Vole moje prodal jeſzem.

Piſzarovich (k-Veſzelkovichu.) (Aha, ovoti je tuzta pechenka, hochemo gledati, da ga kuliko ozkubemo) ſzedite Priatel k-nam, hochemoſzi ovoga dneva veſzelo vſiti, y tak je Faſſenek vezda.

Mathias. Toje najbolye, da je chlovek vſzigdar mertuchlivo veſzel, ar to vnogo chini k-zdravju, y dugomu ſivlenyu Chloveka. ---

Koprinovich. Kulikozte parov Volov prodali?

Mathias. Zto, y deſzet.

Piſzarovich (k-Koprinov.) (Chujeſs, ov ti ima penez.)

Veſzelkov. Dobru czenu nedvojim.

Ma-

Digitized by Google

Mathias. Ni vnogo dobichka, neg vendar dozta.

Piſzarov. Kakſzu vezda dragi Voli, ſzudim, da je par z-parom lahko preſſel po 200. fl.

Mathias. Tak nekak.

Jugovich. (*k-Piſzarov. y Kopriv.*) (Bratja, ovoga bi dobro bilo pri moſſni nacheti.)

Piſzarov. (Dabiſze ſzamo hotel z-nami igrati, bi mu hoteli jedno malo z-moſſnum zavinuti.)

Veſzelkov. Bratja, ja znam kaj; navecheraliſzmoſze dozta; deneſz Baala ni; andaſze hochemo jedno malo za krajſſi chaſz prekartati.

Piſzarov. To je ſzveta miſzel. Hanzl, Kelner!

Hanzl. Kaj za shaffaju.

Piſzarov. Zneſzi vſze z-ztola, ſzamo Flaſſe oztavi, pak nove karte doneſzi.

Hanzl (*pozpravla*) Precze, precze, bom vſze perneſzou.

Kopriv. Ja ſzudim, daſze y vi Priatel znami za krajſſi chaſz igrali budete.

Mathias. Kuliko je prilichno za chaſza prikratiti, nemaram. Kakvu Igru?

Piſzarov. Holber czvelfe.

Mathias. Gozpone, toje prepovedana igra,

ar

ar je na tuliko prevzetna, y porufsliva, da chloveka na Bogechku paliczu zpraviti, alimu veliku ztran imetka odnezti more.

Veſzelko. O! togafze pri naſz ni bojati, ar niti imamo vnogo, niti zgubiti moremo.

Mathias. Ali y ono malo, kaj chlovek ima, poztavi na pogibel.

Koprinov. Vu pogibeli je vfzigdar, alifze zato ravnati, y zderſavati mora.

Mathias. Moralbi; ali Koj je, kojfze nevufge, kada vnogo zgubi, y da ono nazad dobi, vnogo, y zvekſſinum vfze na igru poztavi, y zgubi.

Jugovich. To je nefzrecha. Ako je pak denefz nefzrechen, more zutra fzrechen biti.

Mathias. Kada vech nikaj nima. — Pokafetemi jednoga iz Igre fzrechnoga y bogatoga.

Jugovich. To nemorem; ali malifzu tulikajffe chizto nefzrechni.

Mathias. Medtemtoga vendar vnogi, koji denefz vfze zaigraju, y nimaju zutra zchem obeda jednoga platiti.

Jugovich. (Tofze je meni tuliko puti pripetilo, da nifzem po tri dni krajczara v-fepu imal.) *(Hanzl poztavi karte na ztol, odide.)*

Koprinov. Donefzel je karte, fzedemofzi.

Pifzarovich (karte meffa) Gdo bude Bank daval? *(y deli.)* *Ve-*

Digitized by Google

Veſzelkov. Koj pervoga Kralya imal bude.

Piſzarov. Gozpone, vi imate pervi Kralya.

Mathias. Dobro, kulikoſze poztavla vu Bank.

Jugovich. Petnajzt forinti.

Mathias. Petnajzt? --- Gozpone, naſſe igre czil je ſzamo za vreme prikratiti; ſzudim, da nijeden zmed naſz neigra, dabi hotel vnogo zgubiti, ali vnogo od Pajdaſſa dobiti, arbi ovo jedna nevredna poſtenoga Pajdaſtva ſelya bila; --- y zato ja, kajti nigdar drugach neigram, kak za krajſſi chaſz onda, kada chizto nikakvoga drugoga poſzla nimam, nigdar viſſe od dveh, najvech treh forintov vu Bank; pet ali shezt groſſev na figuru; groſſa pako na ordinar kartu nepoztavlam; y to tak ſzveto derſim, da za nikchiju volyu drugach vchinil nebi.

Jugovich. A, toje chizto malo.

Mathias. Gozpone, koj nezna, z-kakvemi trudi zpravlajuſze novczi, on nit czenu nyihovu nezna.

Veſzelkovich. Kajſze budemo pravdali, naj poztavi vu Bank, y na kartu kuliko hoche, mi poztavimo kulikoſze nam videlo bude.

Piſzarovich. Najbu y tak.

Mathias. Kulikoſze puti karte razdeliti moraju?

Digitized by Google

Jugovich. Vſzaki mora dva puta razdeliti; potlam, more preztati, kada bude hotel.

Mathias. Ovo nitje pravichno, niti poſteno, ar vſzaki kada na dobichku, y vu ſzrechi bude, igral bude doklam Kaſzu napuni, onda preztane, y toje krivo; nego vſzaki naj tri puta razdeli, y cheterti put vſzem figure da, onda naj ſzrecha dokancha. Ja drugach neigram.

Vſzi zkup: Naj bude.

(Mathias poztavi vu Bank novcze, deli karte, y oviſze muchech igraju, y po redu peneze na Bank mecheju, y jemleju, kak koj zgubi ali dobi.)

ZPELANYE III.

Dva Muſi, y pervi.

(Dva Muſi dojdeju vu hiſu, zgledavajuſze, y priztupiju odzad k-ovem Igraſſem, kojiſze na miru igraju, y Mathias dobiva; medtemtogaſze muſi chudiju, y vu perſza tucheju.)

Veſzelkovich. (poztavi na figuru, y krikne) Pet forinti.

Piſzarovich. *(poztavi na figuru, y krikne)* Deſzet forinti. *(Mathias jedno, y drugo dobi.*

1. Mus. (vudriſze v perſza, y muchech k-drugo-

Digitized by Google

drugomu reche.) (Glej, glej Kume kakveti lepe novcze ovi norczi zgubivaju.) *(Medtemtoga donesze Hanzl holbu vina, y poztavi Musem na drugi ztol.)*

II. Mus. (Neztoijuje drago; niszu hodili za nye na Podspan.)

I. Mus. Hodi Kume, szedemoszi pit. *(Szedejuszi k-ztolu.)*

II. Mus. Jeszili videl, kakszе igraju?

I. Mus. Jaszem stimal, da je to Bog zna kak zpametna igra, ar sze je jako Gozpoda igraju, pak vidim, dabisze toga nassi Paztiri igrati szramuvali, ar chizto nikaj pameti k-tomu ni potrebno.

II. Mus. To ni velika fura. Menisze vidi da ova Igra je szamo zato zmisslena, da jeden, koj je szrechen, more drugoga chizto opleniti.

Jugovich. Deszet forinti na ovu figuru.

I. Mus. (vudrisze v-perszа y reche) Jej, jej meni, deszet Rajniski na on falatchecz papera.

Mathias. Gozpone ja imam poldvanajzt, kuliko vi?

Jugovich. Poldeszet.

Mathias. Anda dvadeszet forinti szim.

II. Mus. Vidiss, vidiss Kume, deszet je poztavil, pak je dvajszet zgubil; pak szi joss

Digitized by Google

z-toga nikaj nedela.

I. Mus. Najbi ti pak vezda Podſpotna zplatchati moral, biſze z-ſziromakom muſem za jeden krajczar tergal.

Piſzarovich. Petnajzt forinti na ovu figuru.

II. Mus. Vidiſs, vidiſs, y ven tam je petnajzt Rajniski poztavil.

I. Mus. Muchi, muchi, jeli je dobi.

Mathias. Poldvanajzt.

Piſzarovich. Jedenajzt.

Mathias. Trideſzet forinti ſzim.

II. Mus. Dobroje vchinya; y ov je trideſzet Raniski zgubil.

I. Mus. Prav mu je; jaſzem mu pred tremi dnevi moral dva dukata dati predi, kakmi je na moju Stancziu jeden Dreketum napiſzal, y toti nebilo chernoga, kak za chetiri perzte vu shirinu. Kak pravo, tak zdravo.

II. Mus. Jaj, jaj Kume, dabiſze mi Muſi ovakve igre igrali, bi naſz pune Orſzachke hiſe bile.

I. Mus. Znaſsli Kume, datiſze muhe lehko v-pavuchinu vloviju, ali pak ſzerſſeni ti pavuchinu predereju.

II. Mus. Bogme ti je to iztina; ſziromak Mus mora na vſzakom prelazu veznuti.

Mathias. (*ztaneſze gore, zdigne kaſzu, y reche k-Jugovichu:*) Gozpone! vizte 50. forinti

zinti poztavili, y zgubili; kibifzi razloga dal, pak za vreme prikratiti po malo, ne pako za vnogo dobiti, vnogo poztavlal, bi zpametneje bilo. Vizte od vaſſeh Roditelov na velike molbe Priatelov vaſſeh vchera komaj 200. fl. dobili, ovezte ovdi tak zaigrali, da nebudete imali Krajczara, z-kojem bifze odkupili, da vaſz nebi peſz zazczal; nili to ſaloztno? --- Moja Gozpoda, jaſzem poſteno z-vami igral, y pravichno dobil, kak ſzami vidite okol 550. fl. znam dobro, da vſzaki zmed vaſz najzadnyi krajczar je ovdi oztavil. --- Ja, hvala Bogu pri takvom Imetku jeſzem, da lyudzkoga novcza, najmre po ovakvi prevzetnozti, y bedaztochi zgublenoga, nepotrebujem; vizte z-penezi hitali, kak dabi jezera dohodka imali, y zato nizte vredni pomiluvanya, nego oni tam ſziromaki Muſi, kojiſze czelo Letto muchiti moraju, da komaj tuliko zaſzluſiju, kaj ſzamo jeden zmed vaſz deneſz vu jedni vuri je zgubil; zato vam ſziromahſki Kumeki iz dobichka mojega vu pomoch ſivlenya vſzakomu fl. Zto prikaſujem, morebiti vi nye bolye preczenyati znali budete, kak ova Gozpoda. *(preda pervomu zto forinti, kojſze zahvali:* Ponizno hvalim. *Preda drugomu zto forinti, y drugi reche:*

che: Bog im plati. *Obadva mu ruku kuſſneju, y povernuſze k-ſzvojemu ztolu.)*

Mathias. (nadalye govori.) Ove druge 350. fl. predam vu Spital, na pomoch oneh Sziromakov, koji pogibleju od Nevolye prez pomiluvanya oneh, koji nochi prechuju, zdravju skodiju, y krivichno morebiti novcze zpravlaju, da je na ovakov nachin prez haſzne zaigrati moreju. — Szudim, da kajzte zajeli, y zapili, joſs platili nizte, niti imate odkud, zato ja vſza zplatim. Kellner.

ZPELANYE IV.

Hanzl, y pervi.

Hanzl. Kaj zashaffaju.

Mathias. Doneſzi 6. Buttely Tokajera.

(Hanzl odide po Vino: Mathias dalye govori.) Hochemõſzi ovoga dneva dobro vſiti, najmre pak ja, kojſzem tak jako ſzrechen bil. *(Hanzl doneſze Butelle, y poztavi na ztol.) Mathias reche nyemu:* Vezdami povech, kajſzu ova Gozpoda y muſi zatroſſili; y kaj Butelle ztoje, ja hochu vſze zkupa zplatiti.

Hanzl. Tizti Tokajer je ta narfineſſi; tizt je z-Ogerzkiga od ſzvetiga Tokaja; je do-

Digitized by Google

dober, ino fin, lega zkuſzite; je ſzaka Butella po tri guldinerje; tizto bode zverglo, zverglo, (*broji na perſte*) tri pa tri ſzo shiezt, pa tri ſzo ſziedem; pa tri ſzo deſziet, pa tri, no tri bo zverglo pietnajzt; koſzilo oſzem no ſtierdieſziet no piet krajczarjov, bo zverglo vſze v-kiup, ſtier no dvajſzet Guldinerjov.

I. Mus. Vrag mu je kranzki materi, niti brojiti nezna.

Mathias. Ovo imaſs trideſzet forinti, kaj je zviſſega ober tvojega rachuna, naj tebi bude, da onomu dati mogel budeſs, ki te bolye rachunati navchi.

Hanzl. Ja Gozpud, tiztega drobiſſa bom ſe zraital; on pak tizta velka rajtinga mi mochno gre. Nebojo nech vech zashaffali.

Mathias. Nech. Plachenſzi, odhadyaj.

ZPELANYE V.

Mathias, y perui prez Hanzlna.

Mathias. Gozpoda, vizte jedno malo zamiſsleni;--- Puztite to na ztran; naj vam ovo za navuk bude, da teske trude, y ſule vaſſe, nigdar na pogibel ſzreche nepoztavlajte, ar ona je neztalna. K tomu znate dobro, da ova Igra je prepovedana, zakaj

Digitized by Google

anda ovu prepoved prekerſujete? akoſze Zapovedi, ali Prepovedi delale budeju, y nigdo nye obderſaval, dapache oni, kojibi za obderſavanye zkoznuvati morali, ſzami budeju prekerſſivali, kakveſze haſzne obchinzkoga dobra imamo nadiati? — Ali puztemo ova na ztran; hochemoſze z-ovum kaplum razveſzeliti, da zabimo na naſſe nefzreche, y techneje pochivali budemo. Vſzakomu nam jedna Butella, vam pak dvem, Kumeki, jedna; vſiteſzi y vi kaj dobra na Szvetu.

Obodva. Liepo poniſzno hvalimo.

I. Mus. To je joſs jedino musko veſzelye; da toga ni, bi morali poczerkati.

Mathias. Natochemo kupicze: Bog ſivi naſſega Preſzvetloga Kralya, kojſze zkerbi za ſzrechu y haſzen Domovine naſſe. *(pije.)*

Veſzelkovich. (netechno reche:) Bog ga ſivi, akoprem ja zkerb Nyegovu nechutim; Akoſzi ſzam kaj neprezkerbim, od nyega malu ſzlusbu, y joſs menſſu platchu imam.

Mathias. Ako budu vſzi velike ſzlusbe, y platche imali, koji za nyimi hlepiju, gdebiſze ſzlusbe, gde novczi zmagali, najmre ako vſzaki tuliko bi moral imati, kuliko bi zaigrati mogel. Jeli vam nebi oveh 200. fl. kojezte zaigrali deneſz, za pol letta dozta

bilo

kilo za posteno siveti?

Koprinov. Gdo pak za nikaj szlusil bude?

Mathias. On, koj lyubi Domovinu, obchinzku szrechu ische, y z-dikum szvoje marlive szlusbe je zadovolyen.

Piszarovich. Kaj na me zpada obchinzko dobro, ako szam zlo ztojim?

Mathias. Na vszakoga Domovine Szina zpada najbolye, ar obchinzko dobro dohadya od oszobnoga dobra vszakoga Domovine Szina; akosze anda vszaki za szvoje dobro zkerbel nebude, da on nekoju ztran szreche y Imetka szvojega Domovini alduvati mogel bude, odkud bude ona drugach zmagati mogla, da vasse szlusbe naplati? Jeli morete pravichno potrebuvati, da jedna ztran Domorodczev dan y noch zkerbelasze bude, da ono Domovini na obchinzke potreboche alduje, kaj vi malovredno, y raszipno z-druge ztrani potrossiti, y potepzti mogli budete? Ako vszaki szamo od Domovine pomoch chakal bude, medtemtoga vreme za nikaj trossil, preztane obdelavanye Polya; zapuztijusze Mestrie; zaoztaneju dobri Navuki; zgubiju jakozt Zapovedi; y zadnyich oszlabe vszaki Ztalisz; ali kak dugo ovo terpelo bude? — doklam ono, kaj Predyi nassi z-velikum zkerbjum y

trudi

trudi zkup zpravili jeſzu, raztepemo, y ztroſſimo, Kam potlam?

Jugovich. Nemaram kam goder; rajſſi zaizto kakti oſzel travu grizti, kak prez zadovolyne platche Domovini ſzluſiti.

Mathias. Barem bi onda vekſſu haſzen zvaſz imala, kak vezda ima; arbi Sakle noſziti znali.

Veſzelkovich. Ja rajſſi Kernyakom poztati, kak nekuliko leth za 50. ali 100. forinti ſzim tam lundrati kakti peſz.

Mathias. Barem bi ſzlaninu Chlovek od vaſz onda imal. *(dobiju obodva na jeden put, on ojzelzku, ov ſzvinzku glavu.)*

I. Mus. *(od ztraha govori:)* Jes, Jes, Kume e e e e — glejte, glejte e e, kakveſzu ono ztvari, potrije kriſno drevo.

II. Mus. *(od ztraha takaj.)* Jej, Jej, meni i i i i i, kaj je to o o o o o; toje Bosja kaſtiga.

Koprinovich. Je Bogme, ravno ſze hoche Bogu z-nami ove norie imati. *(pije, y dobi veliki noſz, primeſze za nyega, y reche:)* teremtete, ov je ſmahen, vſzaki dan funt tubaka prejde vu nyega. To ni drugo; to mora Czopria biti.

Piſzarovich. Ha, ha, ha, ovoſzu chudnovita preobrazenya; ov ima oſzelzku, on

tam

Digitized by Google

tam ſzvinzku glavu; ov ſze pak derſi nanye z-ſzvojem noſzom, kakti puran. *(natochiſzi, pije; y nato pocherne na obrazu, kada odmekne; nakaj pochne Ofzel tuliti, y praſzecz krohati.)*

I. Mus. Glej, glej Kume, kaktije on tam pochernel, kak vrag, potriga ſzveti Kris.

Koprinovich. Ha, ha, ha, kakovſzi pak ti Indianecz?

Piſzarovich. Kakov Indianecz.

Koprinovich. Vemſzi chern, kakti vrag, na poglejſze (*da mu Zercalo.*)

Piſzarovich. (*pogledaſze y reche ſzerdit:*) Erdegata, to mora czopria biti; toje pravi on Czigan moral napraviti, arſzemga zpazil, da je vu kupicze nekakvoga praha metal. — Toga neproztim; toſzi ti Czopernyak napravil. (*Vſziſze zdigneju proti nyemu, y hochejuga prijeti, aliſze on na jeden put na Szmert oberne, nakaj vſziſze oſzupneju, y opadne predztor.*)

II. Mus. Kume ovdeti Vrag ſzvoju Igrú ima, ovoſzu nyegove hamulie.

I. Mus. Beſimo Kume, nebili pak nam kobiline glave prirafzle.

II. Mus. Bog ofzlobodi, y ſzveti Anton, bi naſz Sene doma z-lopatami zatukle.

I. Mus. Hodmo berſe, dokleſzmo czeli. *(iduch govori.)*

ZPE-

Digitized by Google

ZPELANYE VI.

Szmolko

Izide van, y szamsze z-szobum zpomina.

Ako je to iztina, kajmi je szuszed Vukszan povedal, toje vredno, daszе vu vsze novine naſtampa. --- Toje vendar velika Kozlaria, kojuszu ovi dva iz Jugovicha napravili. --- Kakov je on Bivol bil, daszе je dal vu to vputiti, da jedna trava more chloveka nevidyenoga napraviti? --- Ha, ha, ha, jabi rajſſi bil ovu manipulacziu zdalka gledeti, kak tri dni pijan biti.

ZPELANYE VII.

Mathias, y Szmolko.

Mathias. Zdravo moj Szmolko.

Szmolko. Ravnoztemi prav doſsli; proszim vasz jeli iztina, dazte vi z-Vukszanom Jugovicha tak lepo zplatili?

Mathias. Iztina.

Szmolko. Ha, ha, ha, vezda verujem, dazte vi jeden vragohitni Shelman, on pak joſs vekſſi Bivol.

Mathias. Hotel je nevidyen biti, y chuti nasz Zpomenek. Chul je, y chutil tulikajſſe.

Szmol-

Digitized by Google

Szmolko. Ha, ha, ha, tomiſze dopada; toje vredno, daſze vu naſs Protokollum pri Hemetshnajdaru za vekovechni Zpomenek zapiſſe. Barem vezda morebiti kuliko k-pameti dojde.

Mathias. Tesko tak berzo; ar ovakvi Gaſantoni jeſzu kakti ona veternyacha Puſska, koja nepreztane ztrelati, doklam, y kuliko ſzraka vu ſzebi ima; tak y ovi, doklam vſze ſzvoje decharie, y galanterie nezeztrelaju, predi nepochineju, nit nedojdu k-pameti. — Premiſzlite, komaj je Jugovich tak zplatchen; vre je novu bedaztochu napravil, ar vchera je po proſſnyah ſzvojeh Priatelov dobil od ſzvojeh Roditelov 200. fl. vre deneſz ni Krajczara nima.

Szmolko. Ah hote z-Bogom, kajſzuuu vkradyeni?

Mathias. Zaigralje na holber czvelfe.

Szmolko. Prokleta Igra; ova joſche Domovinu na nikaj zpravi.

Mathias. K-tomu pochelſze je pregovarjati, da rajſſi kakti Oſzel travu grizti, kak Kralyu, y Domovini prez zadovolyne platche ſzluſiti, y na jeden put dobil je oſzelzku glavu.

Szmolko (*odzkochi od nyega, prekriſiſze, y reche:*) Ah hote; to ni moguche.

Ma-

Digitized by Google

Mathias. Meni verujte, kiſzem z-nym igral, y poleg bil.

Szmolko. Ha, ha, ha, vezda idem taki, pak bum vſzakomu povedal, da je Jugovich dobil oſzelzku glavu.

Mathias. Dobil je, ali y taki zgubil, ſzamo da zpozna, da nikaj nezna, y vu ſze vlezne.

Szmolko. Y to povem, y to povem; vech nemorem derſati vu meni, arbiſze razpuchil. Z-Bogom, z-Bogom.

ZPELANYE VII.

Mathias.

Ovo je takajſſe jeden zmed oneh, koj radi lyudzke fallinge razglaſſuju, ſzamiſzu pak morebiti vnogo vekſſeh puni. --- Od drugoga poſte noſziti zna, a necheſze zmiſzliti, da nebu tomu dugo, kaj y nyegva bedaztocha na ſzvetlo zide, kak je on od Vraga peneze proſzil, y na mezto penez z-Korbachem zglodan, y z-zteklovinyem zplatchen.

ZPELANYE IX.

Mathias, y Jugovich.

Jugovich. Dobro da vaſz ovde nahadyam, dragi Priatel. *Ma-*

Digitized by Google

Mathias. Odkuda pak vi moj Gozpone?

Jugovich. Ja ravno vezda od Gozpodina Perdifuka, koj me je proſzil, dabimu vechereſz chaſza prikratil, ar zbog vulogov neufaſze na Baal iti.

Mathias. Anda niti vi nebudete iſsli?

Jugovich. Za volyu ovakvoga Priatela lehkoſze zderſim.

Mathias. (Meniſze chini za volyu prazne moſſnye) toje lepo, da tak Priatele preſtimavati znate. — Kakzte pak vcheraſſnyega dneva zprevodili?

Jugovich. Dobro, y veſzelo.

Mathias. Radujemſze, dazte zadovolyni.

Jugovich. Tak chizto niſzem, arſzem jedno malo neſzrechen bil vu igri.

Mathias. Vu kakvi.

Jugovich. Holber czvelfe.

Mathias. Gozpone, Gozpone, puztite vi takvu Igru na ztran.

Jugovich. Zakaj? Igra je poſtena?

Mathias. Poſtena, ali prepovedana, y jako neſzrechna.

Jugovich. Vendarſze z-vekſſinum igraju.

Mathias. Najſze igraju, koji Zapovedi obderſavati necheju, pak neznaju kam z-penezi; za vaſz je vſzaki krajczar potreben. — Najbolye bi Czeſzar v-chinil, dabi takvu

takvu oſtru Zapoved van dal, dà vſzáki, kójſze zmed Velikaſſev ovu Igru bi igral, vſzaki put forintov deſzet, zmed pomenſſeh pako vſzaki put forintov pet vſzaki na obchinzki Spital bi dati moral. Bi vidli, da chez malo vreme rajſſi biſze preztali igrati, kak na ov nachin Sziromakom vſzaki put na pomoch kaj davati. Ar vnogi, koj nemara drugach zgubiti dve y tri zto forinti, bi za pet, ali deſzet zdihaval, kojebi vu Kaſzu Sziromakov dati moral; y ovak biſze ta obchinzka ſelya Igre ove na jeden put dokonchala. — Pak jezteli vnogo zgubili?

Jugovich. Bagatelu. — 200. forinti.

Mathias. Jaj méni, vam je to Bagatéla; imateli na letto dohodka tuliko?

Jugovich. Miſzmo bili chetiri pri Leffleru na Juſini; y doneſzlaje neſzrecha med naſz jednoga hunczfuta, tepcza, kiſze je zdal da je Tergovecz volov z-Banata; mi ſtimajuchi, da ga jedno malo pri moſſnyi z-lehkotimo, naſznubiliſzmoga z-nami igrat holber czvelfe, y on Czigan dobil je od naſz vſzeh okolu 550. fl. tak, da nijednomu niti Krajczar v-ſepu oztal. — Zadnyich kupil nam je Tokajera, y vſzakomu nekakvoga praha poztavil vu kupiczu, y kakſzmo te kupicze zpili, jeden oſzelzku, drugi ſzvinzku glavu

je

je dobil; jednomu je veliki noſz priraſzel, drugi je pochernel kakti vrag; y kadabiſze bili proti nyemu zdignuli, dabiga zbog nyegve Cziganie ztukli, na jeden put preoberneſze na ſzmert, y naſz vſze od ztraha na ćzedilu oztavi.

Mathias. To nemora chlovek biti.

Jugovich. Gozpone chlovek pravi; z-nami je jel, pil, y igralſze; nego mora parlavita Hunczfut, y Czopernyak biti.

Mathias. Kakov Czopernyak? gdeſzu vezda Czopernyaki? — vendar vi vezdaſſni, Mudriaſſi neverujete Boga, kambi pak Vraga, y Czoptie veruvali.

Jugovich. Ja verujem, y morem veruvati, arſzem imal oſzelzku glavu, y kadſzem hotel govoriti, ondami je rech zabegla na oſzelzku popevku, moj pajdaſs mi je pak kontruval kakti neroztecz.

Mathias. Ha, ha, ha, pak, kak dugo je to terpelo?

Jugovich. Ni dugſſe od pol fertalya, y ondaſzmo nazad naſſe glave dobili.

Mathias. To je Bosja kaſtiga.

Jugovich. Zakaj bi naſz Bog hotel kaſtigati?

Mathias. Kajti Szrechu, y dare Bosje nevſivate kak bi morali.

Jugovich. To je Babji zrok.

Digitized by Google

Mathias. Ali vendar zpodoben iztini.

Jugovich. Najbu to naztran za vezda. Jaſzem doſſel vu onom poſzlu, kakztemi obechali, dami najdete priliku z fantitiſze nad Vukſzanom, onem lajharom, ki me je tak merzko zplatil.

Mathias. Zaizto vreden je y on da ga chlovek zplati, y napelya, ar je poleg vſzega toga veliki Grobian.

Jugovich. Ter kakov Grobian; to ja najbolye jeſzem zpoznal, y zato bi mu rad odvernuti.

Mathias. To naj leſe.

Jugovich. O, z-tem bolye dragi Priately.

Mathias. On chez malo vremena k-meni dojde, ar ima z menum nekaj poſzla, y kajti z-vami od potlam ni bil, kak vam je onu pſzinu vchhil; zato kak berſe zachuje, da vi k-meni idete, budeſze y on hotel zkriti, da bude chul, kaj pak vi od nyega govorite, y zato nyega zkrijem vu jeden Sakely, y vam rechem da je Stokfiſs nutri. vi ſzi pak doneſzite jednu ſitku paliczu, ter kada vam prilichno bude, odvernitemu jednoga hrachka.

Jugovich. O! mudra, y premudra miſzel, nebiſze nijeden Angel toga domiſzliti mogel. Jaſze ſzegurno budem terſzil vſze mo-

je

je hrachke nadomeztiti.

Mathias. To vam je dozta za vezda; to drugo pazite da dobro zpelyate. Vezda odhadyajte, y dobro pazite da za nyim chez jeden fertaly dojdete, to drugo bude na moji zkerbi.

ZPELANYE X.

Mathias.

Jedno malo po noſzu dati takovem neſkodni, koſiſzu Grobiani, ſzvojvolyni, y zkup oholni, arſze navchiju vlyudneſſi biti, kadaſze dobro zplatiju ſ. y zpaziju daſzu zi tomu ſzami krivi, ter ovak drugi put budu zpametneſſi.

ZPELANYE XI.

Vukſzan y Mathias.

Vukſzan. Dobro Jutro Gozpone. — Komajſzemſze z-doma odtergnul.

Mathias. Dobro doſsli moj Szuſzed; imate vſze pripravno, y napameti?

Vukſzan. Vſze do najmenſſega.

Mathias. Anda dobro, ſzedeteſzi pakmi povedajte.

Vukſzan. Anda piſſite najpervich Petra Zimogrozovicha; nyemuſzem zimzku Ambrelu

Digitized by Google

brellu z-malovinom podztavil.

Mathias. Ha, ha, ha, gdoje to videl, Ambrele z-kerznom podztavlati? to ni moguche.

Vukſzan. Moguche, moguche, ar vezdaſſni Kalaferi vre neznaju, kajbi novoga zmiſslavali.

Mathias. Kaj ztoji?

Vukſzan. Forinti 35.

Mathias. Toje ſidovzka czena.

Vukſzan. Kaj ſtimate, toje joſcho malo, ar jeden takov Kalafer nemara trojverztno platiti, ſzamo da kaj novoga ima.

Mathias, piſſe y zreche fl. 35.

Vukſzan. Piſſite Antona Porczelanovicha; ovomuſzem Staubmontl z-gerlczi operemal.

Mathias. Y to je nekaj novoga, kaj joſs niſzem chul; kaj ztoji?

Vukſzan. Forinti 40.

Mathias. Y to je grobianzki.

Vukſzan. Nikaj zato; ovakvi filigran lyudi, koji hocheju naczifrani biti kakti Vuzmeni Jancheczi, moraju ſzvoju chalarnozt barem z-penezi plachati.

Mathias piſſe, y zgovori fl. 40.

Vukſzan. Piſſite Gozpu Prezimenovichku; nyojſzem jedno zimzko Branilcze z-polyzkemi Zajczi oblekel.

Ma-

Digitized by Google

Mathias. Tomuſze nechudim tak, kak muskem glavam.

Vukſzan. Najteſze niti muskem glavam chuditi, ar vam ni moguche zkoro preſzuditi vezda, koj Zpol je chalarneſſi.

Mathias. Toje zkoro iztina. Kaj ztoji?

Vukſzan. 25. Forinti.

Mathias. To ni zduhſſno.

Vukſzan. Dapache kak naj bolye; arſzi ona ſzama ni dala oblechi, nego jeden dober Priatel; da pak ovakvi Priateli nebudu tuliko troſſili, arſzu zvekſſinum malo imajuchi, zato mi Meſtri moramo nye dobro podferczavati, y ovak morebiti zatergneſze navada ovakvoga Priatelztva, akokoprem z-naſſem kvarom.

Mathias. Zkoro da pravo imate, *piſſe, y zgovori* fl. 25. *(za temſze taki ztane gledet na Oblok, y verneſze.)*

Vukſzan. Koga pazite?

Mathias. Obechalſze Jugovich k-meni, y zato pazim, da nebi naglo nadoſſel.

Vukſzan. Je, — piſſite y nyega; — vidiſs, bilbi zkoro zabil. — Nyemuſzem Porkus Jurus z-oſzelzkum koſzmatum koſum oblekel.

Mathias. Jeli ſzam on tu bedaztochu zmiſzlil?

Digitized by Google

Vukſzan. Jaſzemga vu to vputil.

Mathias. Iz kojega zroka?

Vukſzan. Iz toga, da on, koj knige ima, pak nechteje vu nyih, tak zpametен pozta-je, kak je ona ztvar, z-chijum koſum jeſzu oblechene.

Mathias. Ovo je jedna zpametna miſzel.

Vukſzan. No vidite, da y Kerznari negda nekaj zpametnoga imaju y finoga, kaj z-gor-ne policze vzeti mogu.

Mathias. Kuliko vam je pak duſen zato?

Vukſzan. Koſumu prikaſujem, ſzamomi naj koneze plati.

Mathias. Kuliko za nye?

Vukſzan. Dva Krajczara.

Mathias. To ni vredno piſzati.

Vukſzan. Akoſze krajczar k-kraczaru ne-bu zpravlal, nebudu nigdar Rajniski.

Mathias. (*doklam ova Vukſzan govori, zta-neſze pak na oblok gledat, y reche:*) Vezda ide Jugovich.

Vukſzan. Alla Gozpone jabiſze rad ne-kam zkriti, dabiga chul, kajda od vcheraſ-ne Komedie bude govoril.

Mathias. Ako hochete, moreteſze vu ov Sakely zkriti, y lehko vſze chuli budete.

Vukſzan. Ah toje fino, dajte berſe, dok nedojde.

Digitized by Google

Mathias. Ovoje, ſzamo nuter *(oblachiga, y kadaga obleche, veli!)* tak, vezda vaſz moram dole poloſiti, viſze pak niti negenete, da nebi on zpazil, da je kaj ſivoga nutri.

Vukſzan. Ja budem kakti klada.

Mathias. Muchete, muchete, vre je ovde na vrateh.

ZPELANYE XII.

Mathias, Vukſzan, y Jugovich.

Jugovich. Vreſzem po vſzud ovoga czigana Vukſzana izkal, y nigdega niſzem naſſel, zadnyich ſtimalſzem da je ovde, pak vidim, da niti ovde ni.

Mathias. Bil je malo predi ovde, pak je odiſſel.

Jugovich. Gde goderſze z-nyim zeztanem, budemga z-ovum paliczum tak tukel, kakti ovoga Sakla. *(vudri z-paliczum nekuliko puti po Saklu.)*

Mathias. Zakaj? mort zato da vam ſzvoju Kcher dati neche?

Jugovich. O zato najmenye; kajbi z-onem teletom pri hiſi?

Mathias. Najte, najte, ona je vendar zvuchena, Bogata, y ſznaſna.

Digitized by Google

Jugovich. Nikaj nebi z-nye bilo, dokkam nebi chlovek po nyi vſzaki dan, kakti po Saklu mlatil. *(vudri po Saklu nekuliko puti.)*

Vukſzan vu ſzebi govori (ov je pochel dobro mlatiti)

Mathias. Mochi je y prez toga z-lepem nachinom vſze opraviti.

Jugovich. Nikaj; — Ar vam je ono Tele tak grubo, kakti goder y Otecz, y zato z-nyum bi morati ravno ovak baratati. *(vudri po Saklu nekuliko puti, y reche dalye:)* Kaj pak vu ovom Saklyu imate?

Mathias. Jeden dober Priately me je proſzil, dabimu Stokfiſſa pripravil.

Jugovich. Tak je Stokfiſs ovde? oh ja ga neterpim, ar je tverda, y neſmahna ztvar, *(pak ga vudri nekuliko puti.)*

Vukſzan vu ſzebi govori: (Prav mi je Bogme, zakajſzem takov Stokfiſs bil, pakſze dal v-Sakely napelyati.)

Jugovich. Jaſzem chul da mora chlovek Stokfiſſa jako tuchi, predi kak hoche nyega za kakvu haſzen imati. *(pak ga vudri.)*

Mathias. Mochi je y prez tushenya ovu imati, akoga z-vrelum vodum popari.

Vukſzan vu ſzebi govori: (Nebilije vrag tental, dabime joſche poparili)

Jugovich. Imate gde vrele vode?

Vuk-

Digitized by Google

Vukſzan vu ſzebi reche: (Hochejume Bogme.)

Mathias, Ne vezda, ne, neg predi, kakga chlovek jezti hoche.

Jugovich. Jaſzem chul da je Stokfiſs naj bedazteſſa ztvar.

Mathias. Jednako kakti Oſzel, ali ne vſzaki, nego ſzamo on, kojſze da vu Sakely vloviti.

Jugovich. On, on. *(pak ga bije.)*

Vukſzan vu ſzebi govori: (Alla ſivotilimi hrachke odvracha.)

Jugovich. Ja imam deneſz takvu volyu hariti, ar imam prav ſitku palichiczu; glejte, kakſze rada prijemle. *(pak ga vudri nekuliko puti.)*

Vukſzan vu ſzebi. (Chutim ja to, chutim; velikitiſzem ja Oſzel bil.)

Mathias, Najte, hochetemi Sakla razdreti.

Jugovich. Nechu ja Sakla, neg Stokfiſſa. Ar dabiſze gde na Vukſzana nameril, vſze ovak bi ga ſnoral, *(bijega,)* bimu ja pokazal kakſze namiru vu jeden kut pluje.

Vukſzan vu ſzebi. (Y ja tebi, kakſze po jednom Saklu bije.)

Jugovich. Dragi Priately! kaj vam dam za ov Stokfiſs y Sakely.

Mathias. Kajbi vi z-nyim?

Jugo-

Digitized by Google

Jugovich. Jabiſzi ga domom odneſzel, pak bi ga z-jednum velikum kihachum dotemar mlatil, doklambi veſz mehkek bil kakti kaſſa.

Vukſzan. (No, tobimi joſche falelo.)

Mathias. Nemoremga dati, arſze vſzaki hip nadiam Priatela.

Jugovich. Andaſzega barem ovde hochu naglodati. (*bijega oſtro.*)

Vukſzan vu ſzebi. (Alla rukati vſzehla.)

Mathias. Najte; hochetemi Sakla preglodati.

Jugovich. Najga preglodyem, barem budem videl jeli vre mehkek Stokfiſs, ali ni.

Mathias. Ono vam je ravno vezda Vukſzan domov odiſſel, hote berſe za nyim.

Jugovich. Vezda taki idem k-nyemu, pak ga budem praſſil, daſze potil bude; vſze ovak, (*vudriga.*) Ovak, (*vudriga, y odide.*)

ZPELANYE XIII.

Vukſzan, y. Mathias.

Vukſzan odpira po malo Sakla, pak z-ztrahom pita Jeli odiſſel?

Mathias. Je, je odiſſel.

Vukſzan vlecheſze z-Sakla van, y govori: Vizte mene vu vragometnu kaſſu napelyali.

Ma-

Mathias. Zakaj?

Vukſzan. Zakajzteme vu ov prokteti Sakely zpravili?

Mathias. Kamſzem pak hotel drugam?

Vukſzan. Zakajztemu barem rekli, da je Stokfiſs nutri?

Mathias. Gdobiſze bil domiſzlil, da je on na Stokfiſſa tak zevzet.

Vukſzan. Pravmi je Bogme; zakajſzem takov Oſzel bil, pakſze dal v-Sakely navabiti.

Mathias. Jaſzem mu govoril, najmi Saklya nerazdere, alije on z-tem bolye po nyem mlatil.

Vukſzan. Ah je, je, ruka mu odpala, kak da je znal, daſzem ja vu Saklu.

Mathias. Ja neznam, kakvu je volyu imal tak po Saklu mlatiti.

Vukſzan. Tak me je zglodal, daſzi je vſzakoga hrachka dupplit nadomeztil. — Ja znam daſzumi vſza plecha cherna, ar je nemilo po meni nabijal. — Vezda bi iſſel domom, dabiſze z-ſganiczum naterl, ali ako Sena moje Chernyavke bi zpazila, bi me joſs bolye zglodala.

Mathias. Terpete, doklam ona z-doma odide, pakſze dajte po Kcheri natreti.

Vukſzan. Drugach nebude. — Z-Bogom. — Aj ti ztari Stokfiſs ti.

Ma-

Digitized by Google

Mathias. Chakajte, ovo vam je vaſs popiſz.

Vukſzan. Najbu, naj, prepiſzalmiga je vſzega on Lajhar na plecha.

ZPELANYE XIV.

Mathias.

Ovogaſzem tulikajſſe dobro odpravil, bude pametil, kakſze v-Saklu lyudzki zpomenki poſzluhſſaju, y po tom ſze barem oztavi takve zvedlive navade. Ar, koje Chlovek z-razumnemi zroki od kakvoga zla nemore, mora z-chutlivemi nachini odputiti.

ZPELANYE ZADNYE.

Mathias, Piſzarovich, Veſzelkovich, Koprinovich, Jugovich, Vukſzan, y Szmolko.

(Piſzarovich, Veſzelkovich, y Koprnovich z-idu van,) y reche

Piſzarovich, Totuſzi ti Tepecz.

Koprinovich. Imamo z tobum velikoga Rachuna.

Mathias. Szudim da chizto nikakvoga.

Veſzelkovich. Pakſze joſche podztupiſs pravichnoga chiniti?

Piſzarovich. Niſzi ti on Tergovecz, kojſzi ſznochka pri Leffleru od naſz po cziganzki novcze dobil?

Ve-

Veſzelkovich. Potlam joſche k-tomu takve norcze z-naſz napravil?

Koprinovich. Stimaſs, daſze to ni zeznalo? O! dojde joſs viſſe toga na ſzvetlo.

Jugovich. (z-ide van.) Oho! Domine Studioſe; z-iſsleſzu vaſſe cziganie van, zeznalſzem ja, kakzte vi Vukſzanu povedali, daſzteme vkanili z-jednum travum, koja nevidyenoga chini, y opomenuliga, daſze naj derſi, kak da me videl nebi, pak me je vſzega popluval.

Piſzarovich. Oho, to je pak nekaj novoga.

Vukſzan. (z-ide van.) Dober dan Czigan Diak, kakſzu moja plecha? — Vizte vendar jeden parlavita Lajhar; niszteli vi Gozponu Jugovichu vre predi povedali, da me hochete v-Sakely navabiti, daſzi bude on mogel nadomeztiti onu ſhelmariu, kojuſzem mu ja po vaſſem naputku vchinil?

Koprinovich. To je tulikajſſe nekaj novoga

Jugovich. Ovak je, kadaſze chlovek kakovomu goder tepczu zauffa, ovak ga zplati.

Szmolko. Tu zte vi Galſenyak, kizte meni krjvi, da veſz ztuchen, y zpotert, czele tri tjedne z-poztelye nifzem z-iſſel.

Vukſzan. Kaj je y z-vami Szuſzed lakvu kozlariu napravil?

Szmolko. Ter vragometnu; — Jaſzemſze z-nyim

Digitized by Google

z-nyim pri ruchku po domache divanil, kakbi chlovek mogel bogat poztati, y pital-ſzemga; nebili bilo dobro v-Rriſz iti, yraga penez proſzit, on nato pochne meni veſz nachin pripovedati, kak chlovek mora ſzebe z-jednem Pallaſſom obkoliti na Kriſanyu; kak ztrahi dohadyaju; kak ni ſzmeti z-kola z-iti, y vnoga druga. — Ja nekuliko od ſelye Bogatztva, nekuliko od koraſe vusgan, dokoncham z-detichi mojemi gda, y kam vu Riſz iſsli budemo. On pak, kakli je zeznal, kakli ni, podshunta jednoga meſzarzkoga Detycha na naſz. On nebudi len opravilſze je kakti Vrag.

Vukſzan. Proſzim vaſz, nezabite yaſſe poſtene rechi; kak je opravlen bil?

Szmolko. Veſz z-chernem kerznom, velike roge, kervavi jezik, y dugi Rep.

Vukſzan. Je vam Bogme on izti, kojemuſzem ja hlache, y kratki Rekl iz chernoga kerzna delal, y k-tomu joſche moralſzem mu k-hlacham repa pridelati. Vidiſs, vidiſs hamulie.

Jugovich. No; potlam Szuſzed?

Szmolko. Mi anda dojdemo na recheno mezto, ſzlechemoſze do rubache.

Koprinovich. Zakajzteſze do rubache ſzlachili?

Szmol-

Szmolko. Kajtime je on Czigan v-putil da tak mora biti, ar je vre onda znal kakovu pszinu bude napravil, y zato me je v-putil vu to, da nam Korbach lese do kose dojde. Napravimo anda okol nasz kolobara; trikrat zafuchkamo; na jeden put dojde Vrag z-jednem velikem Korbachem, pochne on nasz ogrinyati; misze meslamo kakti Piskori v-tesznom meztu; ali on na vsze ztrani tuche, mlati, kaj more, y kud doszese. Misze, niszmo uffali pobechi, da nasz nebi odneszel, andaszmo to mlatchenye viteski terpeli czelu vuru. Zatem odide, y takisze povérne, pak nam hiti jeden Saklinecz, da je zaskrebetal, y onda zevszetna odide. Mi puni veszelja, akoprem puni takaj debeleh disnyavkih, kak berse szmo chuli vu Saklu skrebetati, na vsze szmo zabili, z-idemo z-Riszа, y Sakla odneszemo.

Vukszan. Nili to mort on Sakel bil, v-kojem zte vi Domine onoga (*naszе kase*) Stokfisa imali?

Szmolko. Kadaszmo domom doszli, y Sakla razvezali, naszliszmo nutri szamo Zteklovinye, y od zgora ov falatchecz papera.

Jugovich. Dajtega szim.

Szmolko. Ovo vam je; jaga niszem mogel chteti, ar na ochali nevidim; dajte vi poglejte

Digitized by Google

glejte kaj je nutri ta meſzarzki Vrág napiſzal.

Jugovich odvine papera, y pochne glaſzno chteti:

K-kakvomuſze Pomochniku gdo v-teche, z-takvemiſze penezi zplatcha. Neiſchi Bogatztvo po hman putch, y nachinch; ar, ako dober y marliv budeſs, ſzamoti dojde; ako budeſs len, y razſzipen, niſziga vreden.

Szmolko. Takmi Bog pomozi, ovoga Navuka takmi je z-korbachem v-plecha zabil, daga budem chutil y pameril, doklam ſiv budem.

Mathias. Andazte vſzi zkupa vaſſe proti meni tusbe povedali? — dobro; na vſze ove ja odgovarjam ovak: vi Domine Piſzarovich jezte ſzamo jeden Piſzar pri Varaſſu, koj na letto ſzluſite zto forinti; zaigralizte ſznochka 150. fl. anda za ove nadomeztiti morateſze viſſe puti vu cziganie, y krivichna pobiranya prekoredne plache za piſzanye vaſſe puztiti, koje fallinge chherniju obraz poſtenoga ſzerdcza, y zato jezte pochernili daſze vſzigdar zmiſzlite ad punctum

hono-

honoris. — Vi Domine Koprinovich, jezte zgubili 100. fl. vizte jeden ſziromahſki Juratus prez platche; Roditeli vaſſi jeſzu ſziromahſki Szlobodnyaki, koji z-teſkemi ſulij zkerbelifzu ztroſske za skolanye vaſſe, da ove nyim, kada na vaſs ztalifs dojdete, z-vaſſum pomochjum nadomeztite; za vaſz ni vetre delati, joſs menye y vezda teske ſule vaſſeh Domarov na pogibel Igre pozta-ylati; zatozte dobili velikoga noſza, daſze vſzigdar za nyega primete, y zmiſzlite, kaj zte, y odkud zte. — Domine Jugovich vam ſzem vre predi vnogo haſznovitoga povedal; da zte od Vukſzana poplu-vani, jezte zplatcheni za vaſſu bedaztochu; da zte dobili oſzelzku glavu, vrednizte je bili, arzte ju y ſzami ſeleli, y valuvati morate, da chizto malo v-glavi imate, pak vendar y za ono malo zadovolynu platchu od Domovine potrebujete. Glave zte ſze oſzelzke mentuvali, kulikoſze zpodobe dotiche, ali bojimſze ja, daſzu vam vendar moſgyani oztali. — Gozpon Veſzelkovich vi zte rajſſi praſzczem hoteli biti, kak za zto Rajnichki platche na Letto ſzluſiti, y zato dobilizte ſzvinzku glavu, kajti najmre rajſſibiſze vu lenozti y manguvanyu pitati, kak vu marlivozti ſze terſzili z-malem zado-

Digitized by Google

volyni biti; glavu zte ſzvinzku na herzotſi zgubili, aliſze bojim, da vam je natura oztala. --- Szuſzed Vukſzan, kiſze v-Sakely zkriva, da chuje lyudzke od ſzebe zpomenke, mora ali jako zlocheztoga zpoznanya, ali veliki Stokfiſs biti; ar koj dobro ohini, akoſze Nebo ruſſilo bude, ſzegurena ga gledel bude; y zato bilizte vredni, da vaſz je Jugovich jedno malo pretepel. --- Vam Szmolko Szuſzed, je Vrag, kojegazte penez proſzili, dozta Navuka z-korbachem, y potlam na paperu, kak malo pervle chuli jezte, za zpomenek dal; derſiteſze onoga, y plecha vaſſa czela budeju. --- Ovoſzu moji Zroki, y Nachini, z-kojemi ja za vaſſe dolro ovak z-vami baratal jeſzem. Daſzem glave druge, cherni obraz, velikoga noſza, ſzmert, y druga izkazal, nechudeteſze, ar ſzo onomu, koj po Skolah hodi, y marlivo vu izvedanyu naravzkeh pripetcheny terſzi-ſze vuchiti, lahko vchiniti je, y zato ova pripetchenya ne Czopriam, nego Navuku, y Znanyu naravzkomu pripiſzati morate; to meni verujte, ar ſzem

Grabantzias Diak.

(Na ove zadnye rechi oſzupnejuſze vſzi, y Theatrum ſze zapre.)

Konecz.

Digitized by Google

zom
a o-
-Sa-
zpo-
zna-
obro
uren
, da-
. —
gazte
em,
chu-
ga,
oſzu
vaſſe
zem
ſza,
, at
livo
ſzi-
ova
, y

y

Digitized by Google

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek

Digitized by Google